ΕΤΟΣ Α'' ΕΝ ΛΕΥΚΩΣΙΑ (ΚΥΠΡΟΥ) 2 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1906 ΑΡΙΘ. 22

ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΦΥΛΑΞ

ΕΘΝΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

Αἱ ἐπιστολαὶ τῇ Διευθύνσει. | ΓΡΑΦΕΙΑ: Ἀγορὰ Κύκκου ἀριθ. 31. | Τιμὴ ἑκάστου φύλλου γρ. 2 | Ὑπεύθυνος Ἰδιοκτήτης ΕΦΡΑΙΜ Κ. ΠΕΤΡΙΔΗΣ

ΤΟ ΕΘΝΙΚΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Η ΕΘΝΙΚΗ περὶ τὸν Ἅγιον Κιτίου μερὶς ἀποτελουμένη ἐκ τῶν τεσσάρων πέμπτων τοῦ Ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ τῆς Κύπρου μετὰ δικαίας ἀγαλλιάσεως καὶ ὑπερηφανίας ἀνασκοπεῖ τὴν πολιτείαν τῶν ἀντιπροσώπων της ἐκείνων, οἵτινες πιστοὶ καὶ ἀφωσιωμένοι ἐμμείναντες ἐν τῷ ἐθνικῷ προγράμματι διεξήγαγον ἐρρωμένον καὶ ἀποτελεσματικὸν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἀγῶνα πρωτοφανῆ ἐν Κύπρῳ ἀπὸ τῆς Ἀγγλικῆς κατοχῆς, ὅστις ἤγαγεν εἰς λαμπρὰ μὲν ἐν τῷ παρόντι ἀποτελέσματα ἐμπνέει δὲ τὰς ἀρίστας ἐπὶ τὸ μέλλον ἐλπίδας ὑπὲρ τοῦ τόπου, ἐὰν συνεχισθῇ μετὰ τῆς αὐτῆς ῥώμης καὶ τοῦ αὐτοῦ ἠθικοῦ σθένους.

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΠΡΟ ΤΗΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

Προκαλεῖται πρῶτον ἡ προσοχὴ καὶ μελέτη τοῦ Κυπριακοῦ Κοινοῦ ἐπὶ τὴν διοικητικὴν καθόλου κατάστασιν τῆς νήσου πρὸ τῆς τελευταίας Νομοθετικῆς περιόδου, ἤτοι πρὸ τοῦ 1902.

Ὁ Κυπριακὸς λαὸς ἐθεωρεῖτο παρὰ τῶν κρατούντων σύρτης τῆς ἀνατολικῆς πανσπερμίας ἑλληνόφωνος μέν, ἀλλ' εἰς οὐδεμίαν γνωστὴν ἐθνότητα ἀνήκων. Ὅσοι τῶν ἀντιπροσώπων τούτου εἶχον τὸ θάρρος νὰ κατακρίνωσι τὴν βρεττανικὴν διοίκησιν καὶ καταδικάζωσι τὴν ἄδικον καὶ βαρεῖαν φορολογίαν νὰ διακηρύττωσι δὲ τὰ ἐθνικά δίκαιά του, ἀπεκαλοῦντο ὑπὸ τῶν κρατούντων κοινοὶ ταραξίαι καὶ τυχαῖοι δημεγέρται, καὶ ἰσχυροὺς εἶχον λόγους νὰ πιστεύωσιν, ὅτι ὀλίγα ἰχῖα καὶ κόκκαλα εἰς ὀλίγους ἀνθρώπους ριπτόμενα ἠδύναντο νὰ διατηρῶσι τὸν Κυπριακὸν λαὸν νεναρκωμένον καὶ νὰ φορολογῶσι καὶ ἀφαιμάσσωσιν αὐτὸν ἀνηλεῶς καὶ ἀδυσωπήτως.

Τοιαύτην ἐνέπνευσαν εἰς τοὺς Κυβερνήτας τῆς νήσου ἰδέαν περὶ τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ ἄνθρωποι ζητοῦντες καὶ ἐπιτυγχάνοντες παρὰ τῆς Κυβερνήσεως μισθοφόρους θέσεις δι' ἑαυτούς, τοὺς στενωτάτους συγγενεῖς των καὶ τινας φίλους των, καὶ ἀντὶ τῶν παραχωρήσεων τούτων ἡ Κύπρος ὑπὸ τὴν ἀγγλικὴν κατοχὴν διετέλει εἰς κατάστασιν οὐχὶ καλλιτέραν τῆς τουρκικῆς διοικήσεως.

1) Τὸ ἐθνικὸν φρόνημα καὶ οἱ ἐθνικοὶ πόθοι τοῦ ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ τῆς νήσου περιεφρονοῦντο καὶ ἐμυκτηρίζοντο ὑπὸ τῶν κρατούντων.

2) Ἡ ἐθνικὴ παιδεία μικρὰν ὅλως καὶ ἀνεπαρκῆ λαμβάνουσα ἐπιχορήγησιν οὐ μόνον ἐρυτοζωεῖ, ἀλλὰ καὶ ὑπεβλέπετο παρὰ τῆς Κυβερνήσεως καὶ κρύφα καὶ ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς ἐπεδιώκετο ἡ διάδοσις τῆς ἀγγλικῆς γλώσσης καὶ ἡ διαστροφὴ τῆς διδασκαλίας πρὸς ἐπισκότισιν καὶ ἐξάλειψιν τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος παρὰ τῆς νέας γενεᾶς.

3) Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς νήσου τῇ συμπράξει κληρικῶν τινων καὶ λαϊκῶν μετὰ τῆς ξένης Κυβερνήσεως κατέστη ἀνίκανος ὅπως πληρώσῃ τοὺς χηρεύοντας παρ' αὐτῇ Ἱ. Θρόνους καὶ ἰδίᾳ τὸν Ἀρχιεπισκοπικόν, καὶ οὕτω κατωρθώθη μέχρι τοῦδε νὰ παραμείνῃ ἔρημον καὶ ἀνίσχυρον τὸ μέγα καὶ ἱστορικὸν ἐθνικὸν ἅμα καὶ θρησκευτικὸν κέντρον πρὸς ὄφελος μὲν τῶν κρατούντων καὶ ὀλίγων ἰθαγενῶν κληρικῶν καὶ λαϊκῶν πρὸς ἀνυπολογίστων δὲ καὶ ἀξιοθρήνητον βλάβην ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος αὐτῆς.

4) Τὰ ὅλως ὑπάρχον ἀφορητος μάστιξ καὶ πληγὴ κατὰ τῶν ἀγροτῶν καὶ τῶν κτηνοτρόφων ἰδίᾳ, ἐγένοντο δὲ ἕνεκα τοῦ δρακοντείου ὅλως νόμου αἰτία καθημερινῶν καὶ βαρέων προστίμων εἰς ἀπόρους καὶ δυστυχεῖς χωρικούς, οὐδὲ κατὰ τὸ ἀπαίσιον ἔτος 1902 ἐπιτρεπείσης οἱασδήποτε παραχωρήσεως εἰς τὰ ὅλως διὰ τὰ ὑπὸ πείνης καὶ λοιμῶν θνήσκοντα ζῷα, οὗ ἕνεκεν ἡ κτηνοτροφία τῆς Κύπρου ὑπέστη μεγίστην συμφοράν.

5) Ναζῖραι, εἰσπράκτορες, μεμοῦραι καὶ κολτζῆδες μετὰ τῶν συνεργῶν αὐτοῖς ζαπτιέδων ἦσαν τοσοῦτοι νέοι γενίτσαροι σπείροντες ἀνὰ τὴν νῆσον τὴν ῥῖκην καὶ τὸν τρόμον. Νυμφικαὶ κλῖναι, ἐσθῆτες, σκεύη μαγειρικά, ὑποδήματα καὶ ἐνδύματα καὶ πᾶν ἐπιπλον οἰκιακὸν ἀνηρπάζετο ὑπὸ τοῦ εἰσπράκτορος καὶ τοῦ μουχτάρου καὶ ἐξεπίθετο εἰς ἀναγκαστικὸν πλειστηριασμὸν καὶ ἐξεποιοῦντο εἰς τιμὰς ἐξευτελιστικὰς ἀρκεῖ νὰ ἐκάλυπτον τὸν ἀπαιτούμενον φόρον.

Οἱ σωροὶ εἰς τὰ ἀλώνια δὲν ἐλευθεροῦντο μέχρι ἐξοφλήσεως τῶν ὀφειλομένων φόρων καὶ παρέμενον ἐκτεθειμένοι εἰς μυρίους κινδύνους ἀπὸ τῶν στοιχείων τῆς φύσεως καὶ ἀπὸ κακοποιῶν ἀνθρώπων, καὶ πολλοὶ πολλάκις γεωργοὶ ἠξιοῦντο εἰς τοὺς ὄνυχας τῆς τοκογλυφίας ἠβλεπον τοὺς ἱδρῶτας καὶ τοὺς κόπους ὅλου τοῦ ἔτους καὶ μετ' αὐτῶν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων των ἁρπαζομένους ὑπὸ γειμάρρων καὶ θυελλῶν.

Ἡ προβατοδεκάτη εἰσπραττομένη ἅμα τῇ καταμετρήσει καὶ ἐν ὥρᾳ χειμῶνος ἔτι ἠνάγκαζε τοὺς κτηνοτρόφους νὰ προσφεύγωσιν εἰς τοκογλυφικὰ δάνεια καὶ νὰ προπωλῶσιν εἰς χαμηλοτάτας τιμὰς τὰ ἔρια καὶ τοὺς ἀμνοὺς ἵνα πληρώσωσι τὸν ἀπαιτούμενον ἄνευ ἀναβολῆς φόρον καὶ ἀποφύγωσι τὴν κατάσχεσιν καὶ καταναγκαστικὴν ἐκποίησιν τῶν ποιμνίων αὐτῶν.

6) Ὁ ἀπαίσιος νόμος περὶ ἀπαγορεύσεως τῆς ὁπλοφορίας εἰσηγηθεὶς καὶ ψηφισθεὶς ὑπὸ ἰθαγενῶν ἀντιπροσώπων ἀπέβη εἰς τὰς χεῖρας ρατριζόντων μουχτάρων καὶ φαρίας καὶ Ἀστυνομίας μέσον ἀπιμωτικὸν καὶ ὅπλον καταλληλότατον οἷον δὲν εἶδον μέχρι τότε ὅσοι λοιμοὶ ὑπέμειναν τὰς βδελυρωτάτας καὶ μᾶλλον ἀποτρεπτίους τυραννίας. Ἐμαυροπινακοῦντο διὰ λόγους προσωπικούς, ἰδιοτελεῖς καὶ πολιτικοὺς στιγματιζόμενοι ὡς κακοῦργοι ἄνθρωποι χρήσται, τίμιοι καὶ ἐνάρετοι, καὶ μετὰ τῆς ἀπαγορεύσεως ἀπέβαλον τὴν ἀσφάλειαν τοῦ οἰκιακοῦ ἀσύλου καὶ τὴν προσωπικὴν ἐλευθερίαν καὶ καθίσταντο θλιβερὰ ἐρμαια τῆς μοχθηρίας τοῦ μουχτάρου, τῆς κτηνωδίας τοῦ ζαπτιὲ καὶ τῶν προσωπικῶν ἐχθρῶν καὶ τῶν συγχωριτῶν ὁ περιγέλως καὶ τὸ ἐξουθένωμα.

Ἀρχομένου τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος, ὅτε αἴσχος ὑπολαμβάνει καὶ αὐτὸς ὁ φελλάχος τὴν μαστίγωσιν, τὸ ἀστυνομικὸν βούνευρον ἐκρότει ἀπαισίως ἐπὶ τῆς ῥάχεως τῶν Κυπρίων, ἣν ἐμελάνιζε καὶ ἐμολώπιζε μέχρι αἵματος, διότι οὕτω ἤθελεν εἷς μουχτάρης, εἷς ἄζας, εἷς τζαούσης ἢ ὄμπασης ἢ καὶ εἷς ζαπτιές.

Ἐπὶ πληθυσμοῦ 230,000 κατοίκων καὶ ἐπὶ ἀριθμοῦ ἐνηλίκων μὴ ὑπερβαινόντων πάντως τὰς 40,000 αἱ 8,000 εἶχον κηρυχθῇ ἐπίφοβοι εἰς τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν καὶ ἀνάξιοι νὰ ἔχωσι παρ' ἑαυτοῖς πυροβόλον ὅπλον πρὸς ὑπεράσπισιν ἐν ἀνάγκῃ τῆς τιμῆς, τῆς ζωῆς καὶ τῆς οὐσίας αὐτῶν ἐν χώρᾳ ἣν λυμαίνονται Χασὰν Μπουλζὲς καὶ παντοῖοι κακοῦργοι.

Τοιαύτη ἐν ἀμυδρᾷ σκιαγραφίᾳ εἶναι ἡ εἰκὼν τῆς διοικήσεως καὶ καθόλου καταστάσεως τῆς Κύπρου ὅτε ἡ μεγάλη πλειονότης τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ ἐξηγέρθη πρὸ πενταετίας κατὰ καθεστῶτος τοσοῦτον ἐλεεινοῦ, ὅπερ ἀπέβαινε ἐλεεινότερον, ὑποστηριζόμενον ὑπὸ ὁμάδος ἰθαγενῶν παραπλανησάντων τὴν μειονότητα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ καὶ ἐνθαρρυνόντων τὴν ξενοκρατίαν εἰς τὸ ἄδικον καὶ τυραννικὸν αὐτῆς ἔργον ἐν τῇ πολυπαθεῖ καὶ ἀναξιοπαθούσῃ ταύτῃ χώρᾳ.

Ἡ μεγάλη αὕτη ἐθν. πλειονότης συστᾶσα καὶ πυκνωθεῖσα περὶ τὴν λαοφιλῆ καὶ ὑπέροχον ἱεράρχην "Αγιον Κιτίου ἀνεπέτασε τὴν σημαίαν τῆς **ἐθνικῆς πολιτικῆς** καὶ συνετάχθη ὑπὲρ τοῦ ἐθνικοῦ προγράμματος ὅπερ οἱ ὑποψήφιοι ἀνελάμβανον τὴν ὑποχρέωσιν ὅπως στεντορείᾳ φωνῇ διακηρύξωσιν ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ Νομοθετικοῦ Συμβουλίου τοὺς προαιωνίους καὶ ἀκοιμήτους πόθους τῆς ἑλληνικωτάτης Κύπρου καὶ τὴν ἐρρωμένην καὶ ἀδιάπτωτον παρὰ τῇ Κυβερνήσει διαμαρτυρίαν κατὰ τοῦ φόρου τῆς ὑποτελείας, τὴν καταγγελίαν πρὸς τὴν Κεντρικὴν Κυβέρνησιν πασῶν τῶν κυβερνητικῶν καταπιέσεων καὶ ὑπερβασιῶν κατὰ τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ καὶ τὴν ἐνίσχυσιν καὶ προαγωγὴν τῆς τε παιδείας αὐτοῦ καὶ τῶν κατεπειγουσῶν καὶ μεγάλων οἰκονομικῶν ἀναγκῶν του.

ΘΥΕΛΛΩΔΗΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Τὸ πρῶτον ἀπὸ τῆς παραχωρήσεως εἰς τοὺς νησιώτας τοῦ ἐκλογικοῦ δικαιώματος προῆλθεν ἀθρόος εἰς τὰς κάλπας ὁ Κυπριακὸς λαὸς καὶ διὰ καταπληκτικῆς μὲν πλειονοψηφίας κατεδίκασε τὴν μικρολόγον καὶ ἰδιοτελῆ καὶ ἀντικρυς ἀντεθνικὴν πολιτικὴν ἥτις ἐξεδηλοῦτο ἀπὸ τινων ἐτῶν ἐν τῇ προσωπικῇ καὶ κομματικῇ συναλλαγῇ ἐνίων ἰθαγενῶν, ἀνέδειξε δὲ ἀντιπροσώπους αὐτῆς ἐκείνους οἵτινες δημοσίᾳ καὶ ἐπισήμως διεκηρυξαν ὡς πρόγραμμα πολιτικὸν τὸ ἐθνικὸν πρόγραμμα.

Ἡ εὐοίωνος ἐκείνη ἐξέγερσις τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ καὶ ἡ ὑπὲρ τῶν παγκυπρίων συμφερόντων ἕνωσις καὶ φρενηρὰ σύμπραξις τοῦ Ἑλληνικοῦ μετὰ τοῦ Μωαμεθανικοῦ ἐν τῇ νήσῳ στοιχείου ἔμελλε νὰ δοκιμασθῇ ὑπὸ τῆς σφοδρᾶς καὶ ἐπιτηδείας ἀντιδράσεως, ἣν αὐτέταξεν ἐπιμόνως ὁ τότε Μ. Ἀρμοστὴς Σὶρ Χαίυνς Σμὶθ βοηθοὺς ἔχων πρὸς τοῦτο οὐ μόνον τὰ ἀνώτερα μέλη τῆς Κυβερνήσεως ἀλλὰ καὶ ἰθαγενεῖς, οἵτινες γραπτῶς καὶ προφορικῶς διέβαλλον μὲν πυρὰ τῷ λαῷ τὸν ἐρρωμένον ἀγῶνα τῶν ἐθνικῶν ἀντιπροσώπων, ἐνεθάρρυνόν δὲ τὴν Κυβέρνησιν εἰς τὴν ἀντίδρασιν αὐτῆς καὶ ἐπιμόνων ἄρνησιν πάσης εὐμενοῦς παραχωρήσεως εἰς τοὺς ἀστόργως καὶ ἀνηλεῶς καταπιεζομένους Κυπρίους.

Ἐπὶ τέσσαρα ὅλα ἔτη τῆς τελευταίας πενταετοῦς νομοθετικῆς περιόδου ἐνήργησεν ἡ ἔντασις τῶν σχέσεων τῶν ἐθνικῶν ἀντιπροσώπων πρὸς τὴν Κυβέρνησιν διεκδικούντων τὴν αὐτὴν στοιχειώδη ὑπὲρ τοῦ καταπιεζομένου λαοῦ δικαιοσύνην, μέχρι οὗ ἐπηκολούθησεν ἡ ὁμόθυμος Ἑλλήνων καὶ Μωαμεθανῶν βουλευτῶν τηλεγραφικὴ καταγγελία ἐπὶ κακοδιοικήσει πρὸς τὴν Κεντρικὴν ἐν Λονδίνῳ Κυβέρνησιν καὶ ἡ ῥῆξις τῶν σχέσεων μεταξὺ Ἀρμοστοῦ καὶ ἀντιπροσώπων.

Εἰς ἐνίσχυσιν καὶ ἐνθάρρυνσιν τῆς ἀντιδραστικῆς πολιτικῆς τοῦ Μ. Ἀρμοστοῦ καὶ τῆς συμπραττούσης Αὐτῷ ὁμάδος ἰθαγενῶν διεβιβάσθη τὸ ἱστορικὸν ἐκεῖνο διάγγελμα τοῦ Ὑπουργοῦ, δι' οὗ οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ τόπου κατηγγέλλοντον ὅτι ἐπεδίωκον ἐθνικὰς φιλοδοξίας πρόγραμμα πολιτικὸν ἔχοντες τὴν ἕνωσιν τῆς Κύπρου μετὰ τῆς μητρὸς Ἑλλάδος, ἠρνεῖτο τὴν ὁμοφωνίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ τῆς Κύπρου ὡς πρὸς τὴν ἕνωσιν μετὰ τῆς Ἑλλάδος, στηριζόμενος εἰς τὴν συμπράττουσαν τῇ Κυβερνήσει ἰθαγενῆ ὁμάδα καὶ ἀπείλουν τὴν ἀνάκλησιν ἢ κατάργησιν τῶν συνταγματικῶν ἐλευθεριῶν τῆς νήσου.

Εἰς τὸ διάγγελμα ἐκεῖνοι **ἐθνικοὶ** ἀντέταξαν ἰσχυρὰν εὐστάθειαν καὶ ἀξιοπρέπειαν διακηρύξαντες ὅτι προτιμῶσι διοίκησιν αὐταρχικὴν, ἧς τὴν εὐθύνην θὰ ὑπέχῃ ἀκεραίαν ἡ Κυβέρνησις ἀντὶ τοῦ ψευδοσυντάγματος, καθιστάντος καὶ τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ τόπου συνυπευθύνους τῆς ἀφορήτου κακοδιοικήσεως τῆς νήσου.

Πολεμούμενοι ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως οἱ **ἐθνικοὶ** ἀντιπρόσωποι διὰ πρωτοφανοῦς ἀντιδράσεως φερούσης τὸ προσωπεῖον ἀσυστόλου δημοκοπίας καὶ διαβαλλόμενοι παρὰ τῷ Κυπριακῷ λαῷ γραπτῶς καὶ προφορικῶς ὑπὸ ὁμάδος ἰθαγενῶν οὔτε ἀπέκαμον οὔτε ἐπτοήθησαν, πλὴν τινων εὐαρίθμων εὐτυχῶς ἐξαιρέσεων, ὁμοφρονούντων τῇ ἰθαγενεῖ ὁμάδι καὶ ἀποκρυφάντων μέχρι τινὸς τὴν συνενοχήν των μετ' αὐτῆς.

Η ΚΥΠΡΟΣ ΕΝ ΤΩι ΥΠΟΥΡΓΕΙΩι ΤΩΝ ΑΠΟΙΚΙΩΝ

Ἐνῷ ἰθαγενεῖς ἐν τῇ πολυπαθεῖ ταύτῃ νήσῳ πᾶσαν κατέβαλον προσπάθειαν ὅπως διαβάλωσι παρὰ τῷ λαῷ τὴν **ἐθνικὴν** καὶ καθόλου ἑλληνοπρεπῆ πολιτικὴν ὡς πολιτικὴν ἄγονον καὶ φωνασκὸν, ὑποβοηθοῦντες τὰ κυβερνητικὰ κατὰ τῶν νησιωτῶν σχέδια καὶ διασπείροντες παρὰ τῷ λαῷ τὴν πτόησιν καὶ τὴν ἀπογοήτευσιν δι' ἀκατανομάστων δημοσιεύσεων καὶ διαδόσεων, ἐν τῷ κατὰ τὴν ὁδὸν Downing μεγάρῳ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἀποικιῶν ἡ Κύπρος ἐπεσπᾶτο ἀπὸ τεσσάρων ἤδη ἐτῶν ἐξαιρετικὸν ὅλως διαφέρον τῶν κυβερνώντων ἐκεῖθεν ὑπὲρ τὰ διακόσια καὶ πεντήκοντα ἑκατομμύρια ξένων ὑπηκόων. Ὡς κώνωψ ἡ μικροσκοπικὴ τὴν, ἔκτασιν καὶ τὸν πληθυσμὸν ἀλλὰ γιγαντωθεῖσα τὸ φρόνημα Κύπρος διὰ τῶν ἐθν. ἀντιπροσώπων της διηρέθιζε τὸν βρεττ. λέοντα καὶ προυκάλει εἰς ἑαυτὴν τὸ βλοσσυρὸν βλέμμα του μετά τινος δυσθυμίας ἅμα καὶ ἐκπλήξεως. Οἱ ὑπομενετικοὶ καὶ φιλήσυχοι καὶ μέχρι τινος ἐθελόδουλοι θεωρούμενοι Κύπριοι παρά τε ἱστορικῶν καὶ ἀρχαιολόγων ἔτι ἀπροσδοκήτως ὅλως, εἰς τὰς ὑπουργικὰς ἀπειλὰς καὶ μομφὰς ἀπήντων μετ' ἀξιοπρεποῦς καὶ νομοταγοῦς

θάρρους διαμαρτυρόμενοι καὶ ἀποκρούοντες μὲν πᾶσαν μομφὴν ἐπὶ ἐλλείψει δημοσίου φρονήματος καὶ πᾶσαν ἀπειλὴν περὶ ἀνακλήσεως τῶν συνταγματικῶν θεσμῶν, ἀρτῦ ἀπέβαινον οὗτοι μέσον τυραννικώτερον τῆς μᾶλλον ἀπολυταρχ. τυραννίδος.

Ἡ ἰθαγενὴς ὁμὰς ἐπέχαιρε καὶ ἐπεδοκίμαζε τὰς ὑπουργικὰς ἀπειλὰς καὶ αὐταρέσκως ἐπέσειε ταύτας διὰ τῶν ὀργάνων της πρὸς τὸν λαὸν καταγγέλλουσα τοὺς ἀντιπροσώπους αὐτοῦ ὡς φωνασκοὺς καὶ ἰδιοτελεῖς, διότι ἀπέκρουον δημοκοπικὰ μὲν κατ' ἐπίφασιν, πράγματι δὲ ὀλέθρια νομοσχέδια, εἴποτε ἐψηφίζοντο καὶ ἐφηρμόζοντο ἐν τῷ τόπῳ.

Τὴν Κυπριακὴν ὑπόθεσιν, οὕτω καταχθονίως πολεμουμένην καὶ ὑπονομευομένην παρ' ἐκείνων οἵτινες ἠμφισβήτουν ἅπαντα τὰ πολιτικὰ καὶ κοινοτικὰ ἐν τῇ νήσῳ ἀξιώματα, ἔσωσεν ἡ εὐστάθεια τῆς ἐθνικῆς πλειονοψηφίας καὶ τῶν ἀντιπροσώπων αὐτῆς καὶ ἡ ἐμπεδωθεῖσα ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Ἀποικιῶν πεποίθησις ὅτι αἱ ἔντονοι καὶ ἐπίμονοι διαμαρτυρίαι λαοῦ τόσον ἄλλως εἰρηνικοῦ καὶ φιλησύχου ὑπηγορεύοντο ὑπὸ σιδηρᾶς καὶ ἐπιτακτικῆς ἀνάγκης, ἣν ὤφειλεν ἡ Κυβέρνησις νὰ ἱκανοποιήσῃ διαλλάττουσα τὴν Τοπικὴν Κυβέρνησιν πρὸς τὸν Τόπον, πρὸς ὃν διετέλει ἀπὸ τριῶν κυρίως ἐτῶν εἰς πλήρη σχεδὸν διάστασιν.

ΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Εὐκαιρίαν πρὸς ἀξιοπρεπῆ καὶ εὔσχημον ὑποχώρησιν τῆς Κυβερνήσεως παρεῖχεν ἡ λῆξις τῆς Ἁρμοστείας τοῦ Σὶρ Χαίυν Σμίθ, οὗτινος διάδοχος ἐξελέγη ἀνὴρ γνωστὸς εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἀποικιῶν ὡς ἐλευθερόφρων καὶ συμπαθὴς Κυβερνήτης τῶν ἐμπιστευομένων αὐτῷ ὑπηκόων τοῦ Βρεττανικοῦ Στέμματος.

Ἡ κάθοδος τοῦ Σὶρ Καρόλου Κὶγκ—Χάρμαν εἰς Κύπρον ὡς Μ. Ἁρμοστοῦ σημειοῖ νέαν καὶ μοναδικὴν ἐν τῇ νήσῳ περίοδον ἀπὸ τῆς Ἀγγλικῆς κατοχῆς. Ἐν Λάρνακι καὶ ἐν Λεμησσῷ ἔσπευσε νὰ διακηρύξῃ τοὺς ἐθνικοὺς πόθους τῶν Κυπρίων ὡς φυσικὸν δικαίωμα αὐτῶν τὸν δὲ Φόρον τῆς Ὑποτελείας ὡς μέγιστον καὶ ἀνυπέρβλητον κώλυμα κατὰ τῆς προόδου καὶ τῆς εὐημερίας τοῦ λαοῦ. Μόλις ἐναπετέθησαν αἱ ἀποσκευαί του ἐν τῷ Ἁρμοστείῳ, ἤρξατο τῶν ἀνὰ τὴν νῆσον περιοδειῶν του πρὸς προσωπικὴν ἀντίληψιν τῶν ἀναγκῶν τοῦ τόπου, καὶ εὐγνώμωνες πρὸς τὰς μεγαλόφρονας διακηρύξεις Του αἱ ἀγροτικαὶ Κοινότητες ἐδεξιοῦντο Αὐτὸν πανδημεὶ προϋπαντῶσαι ἐκτὸς τῶν χωρίων προηγουμένης πάντοτε τῆς Ἑλληνικῆς σημαίας καὶ πασῶν τῶν προσφωνήσεων κατακλεὶς ὑπῆρχεν ἡ διάπυρος εὐχὴ **ὑπὲρ τῆς Ἑνώσεως τῆς Κύπρου μετὰ τῆς μητρὸς Ἑλλάδος.**

Ἰθαγενὴς ὁμὰς μετ' εὐνοήτου δι' αὐτὴν ἀθυμίας καὶ λύπης εἶδε τὴν εὐνοϊκὴν ὑπὲρ τῆς νήσου τροπὴν τῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἐνῷ διεφήμιζε τὸν ἀντιδραστικώτατον Ἁρμοστὴν Σὶρ Χαίυνς Σμίθ, οὗτινος ἡ ἀνάμνησις ἐν τῇ νήσῳ θὰ παραμείνῃ λίαν θλιβερά, ἤρξατο ἐξ ἀρχῆς διασπείρουσα τὴν δυσπιστίαν καὶ τὸν δισταγμὸν πρὸς τὸν νέον Ἁρμοστὴν καὶ πάσης ἐπελαμβάνετο ἀφορμῆς ἵνα διακηρύξῃ αὐτὸν ἀσυνεπῆ καὶ ἀνακόλουθον πρὸς τὰς δημοσίας ἐπαγγελίας του.

Γινώσκουσα τὸν ἐπίμονον καὶ ἀνένδοτον πόλεμον κατὰ τοῦ φόρου τῆς Ὑποτελείας δι' ἀλληλογραφίας τοῦ Μ. Ἁρμοστοῦ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, διέδιδε διὰ τῶν ὀργάνων αὐτῆς ὅτι οὐδὲν πράττει ἢ ἐνεργεῖ ὑπὲρ τοῦ τόπου προβάλλουσα τὴν ῥώτην πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἔκθεσίν Του, ἐνῷ, ἐπαναλαμβάνομεν νὰ βεβαιώσωμεν ὅτι ἐγίνωσκεν αὐτὴ ὡς ἡμεῖς τὴν ἀλληλογραφίαν ἐκείνην.

Εἰς τὴν μετάθεσιν τοῦ Ἀρχιγραμματέως κ. **Ἀρθ. Γλάγκ.** ἣν τὸ Νομοθετικὸν ἐζήτησεν ἤδη ἀπὸ τῆς πρώτης αὐτοῦ Συνόδου, ἐπηκολούθησεν ἀμέσως τὸ χαρμόσυνον Διάγγελμα τοῦ Ὑπουργοῦ, δι' οὗ τὸ ἐτήσιον ἐπίδομα τοῦ Ἀγγλικοῦ Θησαυροφυλακίου ὡρίζετο ἐπὶ τριετίαν εἰς 50,000 λίρας, ἀφιεμένου τοῦ περαιτέρω καθορισμοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μετέπειτα χρόνον.

Κατεφέρετο οὕτω τὸ πρῶτον ἀλλὰ καὶ βαρὺ πλῆγμα κατὰ τοῦ ἐπαράτου Φόρου, διότι οὐ μόνον ἡ νῆσος ἀνακουφίζεται πως σπουδαίως οἰκονομικῶς ἀλλὰ καὶ ἀναγνωρίζεται ἐπισημότατα παρὰ τῆς Κεντρικῆς Κυβερνήσεως ὡς βαρὺς καὶ ἄδικος ὁ Φόρος, χρῄζων βαθμιαίας ἀλλὰ καὶ τελείας μεταρρυθμίσεως ἢ ἄρσεως ἀπὸ τῆς νήσου. Τὸ ζήτημα τοῦ Φόρου ἐτέθη οὕτω ἐκκρεμὲς καὶ ἀμφισβητήσιμον μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ τόπου, ἐξήρτηται δὲ ἡ εὖνους ἢ δυσμενὴς διὰ τὴν Κύπρον λύσις του ἐκ τῆς πολιτικῆς πορείας τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ τόπου κατὰ τὴν προσεχῆ νομοθετικὴν περίοδον.

Τὸ χαρμόσυνον τοῦτο διάγγελμα ἡ ἰθαγενὴς ὁμὰς ἔσπευσε διὰ τῶν γνωστῶν ὀργάνων της νὰ διαβάλῃ πρὸς τὸν λαὸν ὡς μηδαμινὸν κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ προηγούμενον ἐκεῖνο διάγγελμα δι' οὗ κατηγγέλλοντο μὲν οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ τόπου ὡς προπαγανδίσται τῆς ἑλληνικῆς ἰδέας ἐν Κύπρῳ, ἠπειλοῦντο δὲ αἱ ἀσθενεῖς συνταγματικαὶ ἐλευθερίαι τοῦ Νομοθ. Συμβουλίου καὶ ὅπερ παταγωδῶς διελάλουν ἀνὰ τὴν νῆσον καὶ τὴν ὑφήλιον ὡς τὴν ἐπικροτουμένην παρ' αὐτῶν καταδίκην τῶν ἐθνικῶν ἀντιπροσώπων.

Ἡ ἐξ ἀγνοίας ἢ ἐκ προθέσεως μείωσις τῆς σημασίας τοῦ τελευταίου διαγγέλματος κατὰ τοῦ Φόρου ἀποτελεῖ στυγερὰν προδοσίαν τῶν ὑψίστων συμφερόντων τῆς Κύπρου, καὶ τοῦτο ὀφείλει ὁ Κυπριακὸς λαὸς νὰ λάβῃ ὑπὸ σοβαρωτάτην ἐποψιν προσκαλούμενος μετ' οὐ πολὺ ν' ἀναδείξῃ τοὺς ἀντιπροσώπους του διὰ τὴν προσεχῆ περίοδον.

—Αἱ ἀρχαιότητες.

Διακαὴς καὶ εὐγενὴς πόθος λαοῦ ἱστορικοῦ, διεκδικοῦντος ἐρρωμένως τὰ ἐθνικά του δίκαια, ἦτο ἡ προστασία τῶν προγονικῶν κειμηλίων, καὶ ταύτην ἡ ξένη κυβέρνησις ἠρνεῖτο ἐπιμόνως προτιμῶσα τὴν σύλησιν τούτων καὶ τὴν ἀπαγωγὴν εἰς τὸ Βρεττανικὸν καὶ εἰς ἄλλα ξένα Μουσεῖα.

Ἡ ἔντονος τῶν ἐθνικῶν ἀντιπροσώπων καὶ δικαιοτάτη ἀξίωσις ὑπὲρ τῆς προστασίας τῶν ἀρχαιοτήτων ἔκαμψε τὴν τέως ἄκαμπτον ἐπιμονὴν τῆς Κυβερνήσεως καὶ διὰ νόμου αὐστηροῦ περιεφρουρήθησαν αὗται ἀπὸ πάσης συλήσεως καὶ διαρπαγῆς ἐξασφαλισθεῖσαι ὑπὲρ τῆς Κύπρου καὶ γενόμεναι ἀναφαίρετον κτῆμα τῶν Κυπρίων.

— Ἡ ἐθνικὴ παιδεία.

Ἀσφαλὲς γνώρισμα καὶ ἐχέγγυον τῆς ἐθνικότητος παντὸς λαοῦ εἶνε ἡ ἐθνικὴ του παιδεία, ἄριστον δὲ μέσον καὶ ὅπλον πρὸς ἐθνικὴν πρόοδον καὶ ἐλευθερίαν τυγχάνει ἡ Ἑλληνικὴ ἰδία παιδεία, καὶ ταύτην οἱ ἐθνικοὶ ἀντιπρόσωποι ἀπήλλαξαν μὲν τῶν τέως κακοβούλων ἐπηρεασμῶν ἐπεξέτειναν δὲ τὸν περὶ Παιδείας νόμον εἰς τὰς πόλεις καὶ κατέστησαν τὴν Μέσην Παιδείαν θεσμὸν τῆς χώρας καὶ οὕτω ἐκ τῶν ἐνόντων παρέσχον ἱκανοὺς πρὸς συντήρησιν πόρους, περιέστειλαν δὲ τὴν εἰς ξένα καὶ προσηλυτιστικὰ σχολεῖα φοίτησιν τῶν μικρῶν ἑλληνοπαίδων.

Δι' ἐπιμόνων καὶ ἐπανειλημμένων ψηφισμάτων ἐζήτησαν καὶ ἐν τέλει ἀπέσπασαν τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ δικαιώματος τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ ὅπως ἡ ἐποπτεία ἑκατέρου τῶν κρατούντων στοιχείων ἐν τῇ νήσῳ ἐξασκῆται ὑπὸ ὁμοεθνοῦς καὶ ὁμοθρήσκου ἐπόπτου. Τῆς Μωαμεθανικῆς Παιδείας διωρίσθη ἤδη ἐπόπτης Ἰθαγενὴς Μωαμεθανός, ἐπισήμως δὲ ὑπέσχετο ἡ Α. Ἐξοχότης ὅτι καὶ τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας θὰ διορισθῇ Ἕλλην τοιοῦτος, καὶ τοῦτο ἐλπίζομεν ὅτι θὰ γενηται πρὸ τῆς νέας νομοθετικῆς περιόδου.

—Οἱ μαυροπινακωμένοι.

Διὰ τῆς ἀνδρικῆς καὶ ἑλληνοπρεποῦς πολιτείας τῶν ἐθνικῶν ἀντιπροσώπων κατεπείσθη ἐν τέλει ἡ Κυβέρνησις ὅπως ἄρῃ τὸ ἀφόρητον στίγμα ἀπὸ χιλιάδων ὅλων ἐντίμων καὶ χρηστῶν Κυπρίων, ὑπεβληθέντων ἀδίκως εἰς τὸν δρακόντειον καὶ ἀτιμωτικὸν περὶ ἀπαγορεύσεως νόμον οὗτινος τὰς τρομερὰς συνεπείας διελάβομεν ἀνωτέρω διὰ βραχέων. Ἓξ χιλιάδες Κύπριοι πολῖται ἀνέπνευσαν καὶ τὸ στίγμα τοσούτων κακοποιῶν δῆθεν Κυπρίων ἀπετρίβη ἀπὸ τοῦ μετώπου τῆς νήσου.

—Τὸ Ἀκριδικὸν Ταμεῖον.

Ἡ οἰκονομικὴ αὕτη πληγὴ ἣν ἐκληροδότησε, μετὰ τοσούτων ἄλλων κακῶν, εἰς τὴν Ἐθνικὴν μερίδα ἡ ἀλλοπρόσαλλος καὶ ἰδιοτελὴς πολιτικὴ τοῦ παρελθόντος φαίνεται ὅτι βαίνει ταχέως εἰς παντελῆ θεραπείαν. Ἡ κατάρατος ἐκείνη πολιτικὴ ἔτεινε καὶκατώρθωσε τὸν ἀκριδικὸν φόρον νὰ διαιωνίσῃ, ἐπιβαρύνασα τὸ Ἀκριδικὸν Ταμεῖον δι' ὑποχρεώσεων, αἵτινες πράγματι ἔδει νὰ ἐπιβαρύνωσι τὸ Ταμεῖον καὶ τὰς γενικὰς προσόδους τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐπιζήμια ἀρδευτικά, σιδηρόδρομοι, ἀτμοπλοϊκὴ συγκοινωνία, Γεωργικὸν Τμῆμα, ἀγροτικὴ ἰατρικὴ ὑπηρεσία καὶ εἴτι ἄλλο ἔδει νὰ πληρώνωνται ἀπὸ τοῦ ἀκριδ. ταμείου, ἀπὸ φόρου δηλ. ἐκτάκτου καθισταμένου οὕτω γενικοῦ καὶ διαρκοῦς.

Ἀδύνατον νὰ διαλάβωμεν ἐνθάδε τὰς ἐντόνους καὶ μακρὰς διαμαρτυρίας τῶν ἐθνικῶν ἀντιπροσώπων, προεξάρχοντος τοῦ Ἁγ. Κιτίου, κατὰ τῆς καταφώρου καὶ ἀκατονομάστου ταύτης ἀδικίας, αἵτινες ἠγαγον ἐν τέλει τὴν Κυβέρνησιν εἰς τὴν προσωρινὴν ἀναστολὴν τῆς εἰσπράξεως τοῦ φόρου τούτου μετὰ γρηστοτάτων ἐλπίδωνὅτι κατὰ τὴν προσεχῆ Σύνοδον δύναται παντελῶς νὰ καταργηθῇ χαρακτηρισθεὶς καὶ παρὰ τῆς Α. Ε. τοῦ Μ. Ἁρμοστοῦ ἄδικος καὶ ἐπαχθής.

—Ὁ στρατιωτικὸς φόρος κ. ἄ.

Εἰς τὴν **ἐθνικὴν πολιτικὴν** περιφυλάσσετο, πρὸς **πολλοὺς ἄλλους,** ἡ τιμὴ τοῦ ν' ἀποτρίψῃ τὴν ἀπ' αἰώνων κηλίδα του χαρατζίου ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων κατοίκων τῆς νήσου, πρὸς πληρωμὴν τοῦ ὁποίου πτωχοὶ οἰκογενειάρχαι ἐρρίπτοντο δὶς καὶ τρὶς τοῦ ἔτους εἰς τὰς φυλακὰς ἀποσπώμενοι τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν καὶ τῆς ἡμερομισθίου ἐργασίας δι' ἧς κατώρθωνον νὰ προμηθεύωνται ξηρὸν ἄρτον διὰ τὰ τέκνα των.

Μὴ γενομένης δυνατῆς τῆς καταργήσεως τοῦ ἀτιμωτικοῦ τούτου φόρου, ἐγένετο ἡ ἀρίστη μετατροπή, ἐπιβληθέντος τοῦ ἀναλογοῦντος εἰς αὐτὸν ποσοῦ ἐπὶ τοῦ καπνοῦ προϊόντος ἀπολαυστικοῦ καὶ δηλητηριώδους, οὗτινος ὁ περιορισμὸς τῆς καταναλώσεως θὰ ἦτο ὠφελιμώτατος εἰς τοὺς νησιώτας.

—Ὁ ζενζιριές.

Εἰς τὴν **ἐθνικὴν μερίδα** ἐπεφυλάσσετο ἡ τελεία φορολογικὴ ἀνακούφισις μεγάλης καὶ φιλοπόνου παραγωγικῆς μοίρας τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ τῶν ἀμπελουργῶν καὶ οἰνοπνευματοποιῶν. Πᾶσαι αἱ πεπολιτισμέναι Κυβερνήσεις ὅπου φύεται ἡ ἄμπελος καὶ κατεργάζονται τὰ ἐξ αὐτῆς προϊόντα καταπολεμοῦσαι τὸν διεθνῆ ἀνταγωνισμὸν τῶν πνευματωδῶν ποτῶν ἐν ταῖς ξέναις ἀγοραῖς ἐθέσπισαν δεσμοὺς προστατευτικοὺς καὶ ἀνεκούφισαν φορολογικῶς τοὺς παραγωγοὺς, καὶ μόνον ἐν Κύπρῳ δὶ' ἀτυχοῦς μετατροπῆς, εἰσηγηθείσης ὑπὸ τῆς κατεράτου ἐκείνης πολιτικῆς τοῦ παρελθόντος, μικροῦ ἐδέησε νὰ καταστραφῇ ἡ ἐν σπαργάνοις καὶ ἐμβρυώδης ὡς εἰπεῖν οἰνοπνευματοποιία τῆς Κύπρου, ὑπὸ διατυπώσεων καὶ περιορισμῶν ἐφαρτήτων, συνεπαγομένων βαρείας ποινὰς καὶ μεγάλα πρόστιμα.

Ὁ ζιζιρὲς ἐν τέλει κατηργήθη χάρις εἰς τὰς θερμὰς καὶ πειστικὰς παραστάσεις τῶν ἐθνικῶν ἀντιπροσώπων ὡς καὶ εἰς τὰς εὐμενεῖς διαθέσεις ὑπὲρ τοῦ τόπου τῆς Α. Ε. τοῦ Μ. Ἁρμοστοῦ.

— Ἡ ἀτμοπλοϊκὴ ἐπιχορήγησις.

Φυσικὴ καὶ ἀναγκαία ὑποχρέωσις τοῦ ἀκριδικοῦ ταμείου ἐθεωρεῖτο ὑπὸ τῆς ἀντιθνικῆς πολιτικῆς ἡ πληρωμὴ χορηγίας πρὸς ἑβδομαδιαίαν ἀτμοπλοϊκὴν συγκοινωνίαν τῆς Κύπρου μετὰ τῆς Αἰγύπτου, καὶ ὅτε οἱ ἐθνικοὶ ἀντιπρόσωποι ἀπερριπτάστως ἐδήλωσαν ὅτι ἀρνοῦνται οἱανδήποτε δαπάνην ἐκ τοῦ ἀκριδικοῦ ταμείου πλὴν τῆς καταδιώξεως τῆς ἀκρίδος, ἥτις καὶ αὐτὴ ἔδει νὰ ἐπιβαρύνῃ τὸ Κυβερνητικὸν Ταμεῖον, κατεκρίθησαν καὶ διεβλήθησαν οὗτοι παρὰ τῷ λαῷ ὡς ἀντιστρατευόμενοι πρὸς τὰ συμφέροντα τοῦ τόπου.

Ἡ ἐθνικὴ πολιτικὴ πιστὴ καὶ ἀπαρεγκλίτως βαίνουσα ἐπὶ τῆς διαγεγραμμένης ἤδη πορείας της, ἣν ἐπεδοκίμασε καὶ ἐπεψήφισεν ὁ λαὸς κατὰ τὰς τελευταίας βουλευτικὰς ἐκλογὰς ἐπέμεινεν ἀρνουμένη καὶ δηλοῦσα πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ὅτι οὐδεμία τοῦ λοιποῦ θὰ ἐψήφιζεν ὑποχρέωσιν ἐπὶ τοῦ ἀκριδικοῦ ταμείου, τὴν εὐθύνην δὲ καὶ τὴν κατάκρισιν διὰ τὰς ἐπακολουθούσας εἰς τὸν τόπον ζημίας ἐπαφίνει εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ὑποχρεουμένην νὰ ἐπαρῇ ἐκ τῶν γενικῶν προσόδων τῆς νήσου.

Πρὸ τῆς δεδικαιολογημένης καὶ ἀκάμπτου ἀρνήσεως τῶν ἐθνικῶν ἀντιπροσώπων, πλὴν δύο μόνων, ἡ Κυβέρνησις περιέστη εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ μεταβάλῃ τὴν τέως τακτικὴν αὐτῆς καὶ ν' ἀναλάβῃ αὐτὴ τὴν ὑποχρέωσιν τῆς ἀτμοπλοϊκῆς χορηγίας, ὅπερ δὲ ἀποτελεῖ μεγάλην τιμὴν πρὸς τὴν Α. Ε. τὸν Μ. Ἁρμοστὴν καὶ ἐμπνέει μεγάλην ἐμπιστοσύνην ἐπὶ τὴν ἐθνικὴν ἐν τῷ τόπῳ πολιτικὴν εἶνε, ὅτι ἡ χορηγία αὕτη ἀνερχομένη εἰς 5,000 λ. σχεδὸν παρεχωρήθη εἰς τὴν Κυπριακὴν Ἀτμοπλοΐαν ὑπὸ σημαίαν Ἑλληνικήν. Οὐ μόνον ἐξησφαλίσθη οὕτω ἡ συντήρησις καὶ ἀνάπτυξις Κυπριακῆς ἀτμοπλοΐας, ἧς τὰ ἀτμόπλοια διὰ τῆς σημαίας των θὰ διακηρύττωσιν ἀνὰ τὸν κόσμον τοὺς ἐθνικοὺς πόθους τῶν Κυπρίων, ἀλλὰ περιελήφθησαν ἐν τῇ ἀτμοπλοϊκῇ ταύτῃ συγκοινωνίᾳ καὶ οἱ λιμένες Ἀμμοχώστου καὶ Πάφου.

—Κοινοτικὴ ἐλευθερία.

Ἡ ἐν παντὶ ὁλεθρία πολιτικὴ τοῦ παρελθόντος εἶχεν ἀφαιρέσει τὰς κοινότητας σπουδαιότατον κοινοτικὸν προνόμιον, τὴν ἄμεσον παρ' αὐτῶν ἐκλογὴν τῶν μουχταρῶν, καὶ κατέστησεν αὐτοὺς καὶ μετ' αὐτῶν τὰς κοινότητας ὑποχειρίους εἰς τὰ Ἰταρὲ Συμβούλια, ἅτινα ὡς καταρτίζονται δυνάμει τουρκικοῦ νόμου, ἀπέβησαν ὄργανα πολλάκις τῆς Κυβερνήσεως.

Ἡ Ἐθνικὴ μερὶς διὰ τοῦ ἐθνικοῦ αὐτῆς ἀντιπροσώπου κ. **Θ. Θεοδότου** ἐζήτησε καὶ ἐπέτυχε παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ὅπως οἱ μουχτάρι καὶ ἀζάδες ἐκλέγωνται παρ' αὐτῶν τῶν χωρίων καὶ ἐνοριῶν. Τὸ νομοσχέδιον ἐπιψηφισθὲν ὑπὸ τοῦ Νομοθετικοῦ καὶ ἐπικυρωθὲν ἀπὸ τοῦ Μ. Ἁρμοστοῦ ἐν ὀνόματι τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, ἐγένετο νόμος, οὗτινος ἡ ἐφαρμογὴ ἄρχεται ἀπὸ τῆς 18ῆς προσεχοῦς Ὀκτωβρίου. Οὔτε δυνάμεθα θεωροῦμεν ἐπάναγκες νὰ ἐξάρωμεν τὴν σημασίαν τοῦ νόμου τούτου διὰ τὰ προσδοκώμενα ἄριστα ἀποτελέσματα παρὰ τῷ λαῷ καὶ ἰδίᾳ παρὰ τῷ ἀγροτικῷ πληθυσμῷ, ὅστις μετὰ μεγάλης χαρᾶς καὶ ζωηρῶν ἐπιδοκιμασιῶν ἐχαιρέτισε τὸν νέον περὶ μουχταρῶν καὶ ἀζάδων νόμον.

—Γεωργικὴ Τράπεζα.

Ὅ,τι ἐθεωρεῖτο δυσεπίτευκτον ὄνειρον ἐν τῷ παρελθόντι καὶ χωρὶς προνοητικότητος καὶ ὀρθῆς ἐκτιμήσεως τῆς πραγματικῆς ἰσχύος καὶ τοῦ ἀξιοχρέου τῆς νήσου ἐψηφίζετο πρὸς τοῦτο νόμος περὶ Γεωργ. τραπέζης, ἐπραγματώθη ὑπὸ τὸ κράτος τῆς νέας ἐν Κύπρῳ πολιτικῆς. Τὸ ζήτημα τῆς Γεωργ. Τραπέζης τὸν πρῶτον διετυπώθη μετὰ δυνάμεως ἐν ταῖς ἑκάστοτε ἀντιφωνήσεσι τοῦ Νομοθ. Συμβουλίου ὑπὸ τῶν ἐθνικῶν ἀντιπροσώπων καὶ ἀπετέλεσε σοβαρώτατον ζήτημα τοῦ Νομοθετικοῦ σώματος. Κατεδείχθη μὲν ἡ ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη γεωργικῆς Τραπέζης, ἐξετέθησαν δὲ οἱ μᾶλλον συμφέροντες ὅροι διὰ τὸν τόπον, ἀλλ' ἀτυχῶς ἡ ἀτάσθαλος πολιτεία τοῦ παρελθόντος ὡς ἐν πολλοῖς ἄλλοις καὶ ἐν τῷ ζωτικωτάτῳ τούτῳ ζητήματι ἐματαίωσε πάσας τὰς ἀγαθὰς προσπαθείας τῆς ἐθνικῆς πολιτικῆς Ὑπῆρχεν ἤδη ἐψηφισμένος νόμος ἀπὸ τοῦ 1890 δυνάμει τοῦ ὁποίου ἡ Κυβέρνησις ἐδικαιοῦτο νὰ συνάψῃ σύμβασιν πρὸς ἵδρυσιν Γεωργ. Τραπέζης ὑφ' οὗ ἤδη ἱδρύεται αὕτη καὶ θὰ λειτουργῇ ἀπὸ τῆς 1ης προσεχοῦς Ἰαννουαρίου.

Ἐὰν δὲν ἐτετεύχηπανακαλίτεροι καὶ συμφερώτεροι ὅροι, καὶ ἂν τοῦτο κατέστη ἀδύνατον ἐπὶ πεντήκοντα ἔτη ἐν τῷ μέλλοντι, τὴν εὐθύνην ὑπέχει τὸ ἄθλιον ἐκεῖνο πολιτικὸν παρελθὸν καθ' οὗ ὁ Κυπριακὸς λαὸς προσκαλεῖται μετ' ὀλίγον νὰ σωρεύσῃ ὅλας τὰς μελαίνας ψήφους του εἰς σύγκλησιν ἐκ νέου ἀναθέματος.

Τοιαῦτα μὲν τὰ διὰ νόμου ἐπιτευχθέντα ἀγαθὰ διὰ τῆς εὐ-

στόχου πολιτικῆς δράσεως τῆς ἐθνικῆς μερίδος καὶ τῶν ἐθνικῶν ἀντιπροσώπων αὐτῆς, μεγαλείτερα δὲ καὶ πολλῷ σημαντικώτερα ὑπάρχουσιν ὅσα ἐπορίσθη καὶ θὰ πορίζηται ἡ Κύπρος ἐν τῷ μέλλοντι διὰ τῆς ἀνυψώσεως τῶν νησιωτῶν ἐν τῇ συνειδήσει τῶν ἀρίστων. Ἡ Κύπρος διεκηρύχθη καὶ ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τούτων Ἑλληνικὴ καὶ ὡς φυσικὸν δικαίωμα τῶν Κυπρίων ἀνωμολογήθη ὁ ὑπὲρ τῆς ἑνώσεως μετὰ τῆς Ἑλλάδος ζῆλος αὐτῶν.

Δὲν εἶνε πλέον ἡ Κύπρος ἡ συνεσταλμένη καὶ δουλόφρων, ἡ ἐπαιτοῦσα διὰ τῶν ραγιάδων ἀντιπροσώπων της προσωπικά τινα ρουσφέτια καὶ μόλις τολμῶσα διὰ δουλικῶν μέχρι ἐλέους ὑποκλίσεων νὰ ἐκλιπαρῇ παρὰ τῶν κρατούντων κοινωφελεῖς παραχωρήσεις. Μία παρέστη εὐκαιρία ἐν τῷ παρελθόντι, ὅτε ὁ πολυϋπουργὸς τῶν Ἀποικιῶν Σάμπερλαιν παρεχώρησε γενναῖα δάνεια εἰς τινας μικρὰς Βρεττανικὰς ἐξαρτήσεις, ἐν αἷς καὶ ἡ Κύπρος, καὶ τὸ δάνειον ἐκ 300,000 λιρῶν διετέθη πρὸς κατασκευὴν ἐπιζημίων ἀρδευτικῶν καὶ ἀνωφελοῦς σιδηροδρόμου δστις ὑπ' ἀπέβαινε τῶν ἀρδευτικῶν ἐπιζημιώτερος, ἂν ἡ ἀρρενωπὴ διαμαρτυρία τῶν ἀντιπροσώπων κατὰ τῆς σπατάλης ἐν ᾧ λιμένι Ἀμμοχώστου καὶ αἱ ἐτήσιαι παρεκτάσεις κατὰ τῶν ἐπικειμένων ζημιῶν ἐκτὸς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Λευκωσίας—Ἀμμοχώστου δὲν προκάλουν τὴν σύντονον προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως, ὅπως διὰ πολλῶν οἰκονομιῶν ἐπεκταθῇ ἡ σιδηροδρομικὴ γραμμὴ μέχρι Μόρφου καὶ ἐκεῖθεν προσεχῶς μέχρι Καραβοστασίου.

Ἡ Κύπρος τῆς σήμερον εἶνε ἡ Ἑλληνική, ἡ ἀρρενωπὴ Κύπρος, ἡ Κύπρος τοῦ Ὀνησίλου καὶ τοῦ Εὐαγόρα, ἡ Κύπρος ἡ ἐθνικὴ ἡ ἔχουσα συνείδησιν τῶν δικαιωμάτων της καὶ γινώσκουσα εὐκόσμως καὶ ἐντόνως νὰ διεκδικῇ ταῦτα πρὸς τοὺς κρατοῦντας. Οἱ φορολογικοὶ ὑπάλληλοι ἐγένοντο εὐλαβέστεροι πρὸς τοὺς φορολογουμένους, ἡ ἀστυνομία ἐδιδάχθη νὰ σέβηται τὴν προσωπικὴν ἀξιοπρέπειαν καὶ ἐλευθερίαν τῶν Κυπρίων καὶ ἅπαντες οἱ ἄλλοι διοικητικοὶ κλάδοι, πλὴν τινων ἐξαιρέσεων, ἀπέβησαν δικαιότεροι πρὸς τοὺς κατοίκους καὶ λειτουργοῦσι σκοπιμώτερον καὶ ταχύτερον ἢ τὸ πρίν.

Τὰ αἰτήματα τῶν κατοίκων μελετῶνται προσεκτικώτερον καὶ θεραπεύονται ἐκ τῶν ἐνόντων μὴ παρερριπτόμενα ὡς πρότερον εἰς τὸν κάλαθον τῶν ἀχρήστων.

Τοιοῦτον πρέπει νὰ διατηρήσῃ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ἡ Κύπρος τὸ παράστημά της πρὸ τούτων, εὐφρεπὲς, ἐπιβάλλον καὶ εὐθυτενὲς, μὲ τὴν κεφαλὴν ὑψηλὰ καὶ μὲ τὸ βλέμμα ἀτρόμητον, ὡς ἁρμόζει εἰς λαὸν καυχώμενον μὲν ἐπὶ προγονικῇ εὐγενείᾳ, ἐργαζόμενον δὲ καὶ ἀγωνιζόμενον πρὸς ἐπανόρθωσιν τῆς προπατορικῆς εὐκλείας του.

Ἡ ἐθνικὴ πολετικὴ ἐπενηγκοῦσα ἐν οὕτω βραχεῖ χρόνῳ τοσοῦτον λαμπρὰ ἀποτελέσματα ἐν τῇ νήσῳ πρέπει καὶ κατὰ τὰς προσεχεῖς βουλευτικὰς ἐκλογὰς τρανώτερον καὶ τορώτερον νὰ διακηρυχθῇ, ἀναδεικνυομένων διὰ καταπληκτικῆς πλειονοψηφίας ἢ καὶ παμψηφίας ἐθνικῶν καὶ μόνον ἐθνικῶν ἀντιπροσώπων τῶν συνεργαζομένων καὶ ὁμοφρονούντων μετὰ τοῦ λαοφιλοῦς πρωθιεράρχου καὶ ἐθνάρχου ἐν Κύπρῳ τοῦ

ΠΑΝΙΕΡΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΚΙΤΙΟΥ

Η ΣΥΝΕΧΕΙΑ
ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Ἡ ἐθνικὴ μερὶς μετὰ τῶν ὑποψηφίων αὐτῆς στερρὰν ἀρυομένη πεποίθησιν ἀπὸ τῆς πεντακτοῦς πολιτείας αὐτῆς ἔν τε τῷ Νομοθετικῷ καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ προσκαλεῖ τὸν Κυπριακὸν λαὸν ἅπαντα ὅπως ἐπιρρώσῃ καὶ ἐνισχύσῃ αὐτὴν πάλιν κατὰ τὰς προσεχεῖς βουλευτικὰς ἐκλογὰς ἐπιδοκιμάζων καὶ ἐπιψηφίζων τὸ παρὰ πόδας ἐθνικὸν πολιτικὸν πρόγραμμα,

Α'.

Σθεναρὰ ἐν τῷ Νομοθετικῷ Συμβουλίῳ διακήρυξις τῶν ἐθνικῶν πόθων τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ τῆς Κύπρου καὶ ἀδιάλειπτος πρὸς πραγμάτωσιν αὐτῶν ἐνέργεια νομοταγὴς ἐν αὐτῷ καὶ παρ' ἅπαντι τῷ λαῷ.

Β'.

Ἡ λύσις τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ ζητήματος διὰ νόμου ἐκτάκτου, οὐδόλως μὲν θίγοντος τοὺς ἱεροὺς κανόνας καὶ τὰ Ἐκκλησιαστικὰ ἔθη καὶ θέσμια τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἐξασφαλίζοντος δὲ τὴν ἀμερόληπτον καὶ ἀνεπηρέαστον ἐκλογὴν τῶν ἐκλογέων Ἀρχιεπισκόπου, καὶ τὴν ἐξέλεγξιν αὐτῆς ὑπὸ κανονικῆς Ἱ Συνόδου.

Γ'.

Διαρρύθμισιν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος κατὰ τρόπον ἐξασφαλίζοντα μὲν τὴν ἱερὰν κτημοσύνην τῆς Ὀρθοδόξου ἐν Κύπρῳ Ἐκκλησίας καὶ τὰς ἀπὸ ταύτης προσόδους πρὸς ὑλικὴν καὶ ἠθικὴν ἀνύψωσιν τοῦ ἱεροῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ.

Δ'.

Ἀνάγκη νὰ παραχωρηθῇ εἰς τὴν Κύπρον ἡ οἰκονομικὴ χειραρέτησις, ἐπιτρεπομένης εἰς τὸ Νομοθ. Συμβούλιον αὐτῆς τῆς ἐπιψηφίσεως ἢ καταψηφίσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ, οὗτινος πάντα τὰ κονδύλια νὰ διατίθωνται ὑπὲρ τῆς Κύπρου ὡς καὶ πᾶσα περαιτέρω τῶν προσόδων αὔξησις διὰ τῆς ψήφου τοῦ Νομοθετ. Συμβουλίου, ἐπιφυλασσομένου εἰς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα τῆς Μ. Βρεττανίας τοῦ ὑψηλοῦ δικαιώματος τῆς ἀρνησικυρίας.

Ε'.

Ἡ μετατροπὴ τῆς δεκάτης μετὰ τῆς οἰκονομικῆς χειραφετήσεως τῆς νήσου πρέπει νὰ ἀποτελέσωσιν ὅρον τῶν ὧν οὐκ ἄνευ τῆς πολιτικῆς δράσεως τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ τόπου κατὰ τὴν προσεχῆ νομοθ. περίοδον, ἵνα δυνηθῇ ἡ νῆσος νὰ εἰσέλθῃ ἀσφαλῶς ἐν τῇ ὁδῷ τῆς εὐημερίας καὶ τῆς προόδου.

ΣΤ'.

Ἡ ἐποπτεία τῆς ἐθνικῆς Παιδείας ν' ἀνατεθῇ εἰς Ἕλληνα Ἐπόπτην κεκτημένον τὴν ἐπιστημονικὴν παιδαγωγικὴν παίδευσιν καὶ ἐμπειρίαν πρὸς τὴν ὑψηλὴν ἐν τῇ νήσῳ ἀποστολὴν καὶ τὴν αὔξησιν τῆς κυβερνητικῆς χορηγίας πρὸς αὐτὴν κατὰ τρόπον ἀπαλλάσσοντα τοὺς κατοίκους τῶν συνήθων τελῶν, ὡς εἶνε δίκαιον καὶ πρόσφορον εἰς πεπολιτισμένην κυβέρνησιν, εἰσπράττουσαν ἐκ τῆς νήσου πλέον ἢ ἐπαρκεῖς πρὸς ἁπάσας τὰς ἀνάγκας αὐτῆς προσόδους.

Ζ'.

Ὁ Φόρος τῆς ὑποτελείας ὡς ἀποτελῶν τὸ μέγιστον καὶ ἀνυπέρβλητον πρόσκομμα κατὰ πάσης οἰκονομικῆς καὶ πνευματικῆς προόδου τοῦ λαοῦ, πρέπει ἐρρωμένως καὶ σθεναρῶς νὰ καταπολεμηθῇ, ἐνισχυομένων τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ τόπου ὑπὸ τῆς ἀρρήκτου ὁμοφωνίας τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἐμπράκτως ἐκδηλωθεισῶν μέχρι τοῦδε ἀγαθῶν διαθέσεων τοῦ Μ. Ἀρμοστοῦ.

Η'.

Τακτοποίησις διὰ νόμου τῆς διανομῆς καὶ ἐγγραφῆς τῶν κληρονομικῶν περιουσιῶν πρὸς δικαίαν τῶν σχετικῶν χωρῶν κατανομήν.

Θ'.

Νομοθετικὰ μέτρα κατὰ τῆς ἐπικρατούσης μέχρι τοῦδε ἀρχῆς τῆς δημεύσεως γαιῶν ἰδιωτικῶν, εἰποτε παρέμενον αὗται ἀκαλλιέργητοι ἐπὶ μίαν δεκαετίαν.

Ι'.

Κατάργησις τῆς προνομιακῆς παραχωρήσεως ἀδείας πρὸς πώλησιν μεθυστικῶν ποτῶν διὰ τοῦ Ἰπαρξὲ Συμβουλίου καὶ γενίκευσιν αὐτῆς εἰς πάντα καναβάλλοντα τὸ νενομισμένον τέλος.

ΙΑ'.

Ἐπαρκὴς αὔξησις τοῦ κονδυλίου τῶν δημοσίων ἔργων πρὸς ἐπέκτασιν τοῦ ὁδικοῦ τῆς νήσου συμπλέγματος καὶ συστηματικωτέραν συντήρησιν τῶν δημοσίων ὁδῶν.

ΙΒ'.

Καθῆκον στοιχειώδους δικαιοσύνης ἔχει ἡ Κυβέρνησις ὅπως προάγῃ καὶ εἰς ἀνωτέρας κυβερνητικὰς θέσεις ἰθαγενεῖς ὑπαλλήλους κεκτημένους τὰ πρὸς τοῦτο προσόντα, ὡς καὶ εἰς ἀνωτέρους ἐν τῇ ἀστυνομίᾳ βαθμούς, νὰ προάγωνται ἱκανοὶ ἀστυνομικοὶ ὑπάλληλοι καὶ ἰδίᾳ νομομαθεῖς ἰθαγενεῖς.

ΙΓ'.

Ἡ ἀγροτικὴ ἰατρικὴ ὑπηρεσία ἀρίστας μέχρι τοῦδε προσενεγκοῦσα εἰς τὸν τόπον ὑπηρεσίας πρέπει νὰ ἐπεκταθῇ πυκνὴ καθ' ἅπασαν τὴν νῆσον, ἀφοῦ ὁ τόπος κέκτηται ἤδη ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν λαμπροὺς ἐπιστήμονας ἰατρούς.

Μακρὰν πάσης πρὸς τὴν Κυβέρνησιν προσωπικῆς ἢ κομματικῆς συναλλαγῆς οἱ ἐθνικοὶ ἀντιπρόσωποι ὀφείλουσι δημοσίᾳ ἀπὸ τῆς ἐπισήμου θέσεως αὐτῶν νὰ ποιῶνται τὰς ὑπὲρ τοῦ τόπου καὶ τῶν προσώπων συστάσεις ἢ νὰ ἐπικρίνωσι καὶ ἐπιτιμῶσι πᾶσαν κυβερνητικὴν ὑπέρβασίαν καὶ ἀδικίαν κατὰ τῆς χώρας.

Ἡ ἐθνικὴ μερὶς στηριζομένη ἐπὶ τῆς ἄρτι ληξάσης νομοθετικῆς περιόδου ὡς ἐπὶ ἐδάφους ἑδραίου καὶ στερεοῦ δύναται μετὰ πεποιθήσεως νὰ χωρήσῃ πρὸς τὸ σκοτεινὸν μέλλον φωτίζουσα τοῦτο διὰ τῆς ἀγνῆς καὶ ἀδόλου φιλοπατρίας τῶν ὑποψηφίων αὐτῆς καὶ τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ σύμπαντος, ὃν προσκαλεῖ ἅθρόον εἰς τὰς ἐθνικὰς κάλπας.

×

ΖΗΤΩ Η ΕΘΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΖΗΤΩΣΑΝ ΟΙ ΕΘΝΙΚΟΙ ΥΠΟΨΗΦΙΟΙ

ἂς βροντοφωνῇ ὁ Ἑλληνικώτατος τῆς Κύπρου λαὸς ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς νήσου παρασκευάζων οὕτω ἀνεκτὸν μὲν βίον ὑπὸ ξένην διοίκησιν ταχεῖαν δὲ καὶ ἀσφαλῆ τὴν ἐθνικήν του ἀποκατάστασιν καὶ ὡς ἐπῳδὸν ἂς ἀνιμέλπῃ πάντοτε ὁ

ΖΗΤΩ Η ΕΝΩΣΙΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΜΕΤΑ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΥΠΡΟΣ
ΣΧΕΣΕΙΣ ΑΥΤΗΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΓΓΛΙΑΝ

Ἐν τῷ τεύχει τοῦ Σεπτεμβρίου τῆς Ἐφημερίδος τοῦ Ἐμπορικοῦ Ἐπιμελητηρίου ἐν Λονδίνῳ ἐδημοσιεύθησαν ὑπὸ τὴν ἄνωθι ἐπιγραφὴν τὰ κατὰ τὴν γνωστὴν ἤδη Συνέλευσιν πεπραγμένα ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Ἐμπορ. Ἐπιμελητηρίου ὑπὲρ τῆς Κυπριακῆς ὑποθέσεως παρὰ τε τοῦ ἐγκρίτου βουλευτοῦ Λεμησσοῦ—Πάφου κ. Νικ. Σώζου καὶ τινων διακεκριμένων Βρεττανῶν εὐπατριδῶν πολιτευτῶν.

Ταῦτα μεταφράσαντες ἀναδημοσιεύομεν ὧδε πρὸς εὐρυτέραν πληροφορίαν τοῦ Κυπριακοῦ Κοινοῦ.

«Τῇ 7)20 Ἰουλίου 1906 ὁ Διδάκτωρ κ. Χρ. Σῶζος (Μέλος τοῦ Νομοθετικοῦ Συμβουλίου τῆς Κύπρου) διελέξατο ἐν τῷ Ἐμπορικῷ Ἐπιμελητηρίῳ τοῦ Λονδίνου «Περὶ Κύπρου» τῆς σχέσεως ταύτης πρὸς τὴν Ἀγγλίαν καὶ περὶ τῆς Ἐμπορίας καὶ Βιομηχανέας αὐτῆς».

Ὁ Σὶρ Ἀλβέρτος Ρόλλιτ, Ι. Ι. D. D. C. L. (Πρώην πρόεδρος τοῦ Ἐμπορικοῦ Ἐπιμελητηρίου καὶ τοῦ Συνδέσμου τῶν Ἐμπορικῶν Ἐπιμελητηρίων τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου) κατέλαβε τὴν ἕδραν. Παρίστατο πολυπληθὲς ἀκροατήριον, ἐν οἷς καὶ οἱ Κύριοι Οὐ. Τσάπλιν (ἐκ Λονδίνου καὶ Κύπρου), Λευὶς Ρ. Σ. Τόμαλιν, Ρ. Σ. Φραίζερ καὶ Μαρτὶ Δῆδ (μέλη τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἐπιμελητηρίου), Ρ. Πιερπόιντ, Ἔδγαρ Χάρισσων, Χ. Φ. Βατίσσιερ, Ἐβενέζερ Καρ καὶ Κάρολ. Ε. Μουσγραῦε (βοηθὸς Γραμματεύς)

Ὁ ΠΡΟΕΔΡΟΣ εἶπεν ὅτι μεγάλη δι' αὐτὸν εἶνε εὐχαρίστησις ὅτι εἰσάγει εἰς τόσῳ μεγάλην καὶ ἀντιπροσωπευτικὴν συνέλευσιν τὸν Διδάκτορα κ. Χρ. Σῶζον, προσωπικὸν φίλον ὃν ἐγνώρισεν ἐν Κύπρῳ. Διότι αὐτὸς ὁ ἴδιος ἔχει μέγα διαφέρον προσωπικὸν ὑπὲρ τῆς Κύπρου ἣν ἐπεσκέψατο καὶ ἐν ᾗ εὗρεν οὐ μόνον μέγα παρελθὸν ἀλλὰ καὶ μεγάλας πιθανότητας (potentialities). Ἱστορικῶς καὶ ἀρχαιολογικῶς ἡ Κύπρος εἶνε τὰ μάλιστα ἐνδιαφέρουσα. Τὸ χειμερινὸν κλίμα της οὕτινος ἔσχε πεῖραν κατά τε τὰ παράλια καὶ εἰς τὰς πεδιάδας ὡς καὶ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Τροόδους καθίστησιν αὐτὴν ἐξαίρετος πρόσφορον νοσηλευτήριον (Sanatorium) ἡμῶν διὰ τὴν Αἴγυπτον· ἀλλὰ μεγάλη ὑπάρχει ἀνάγκη καλλιτέρων θαλασσίων συγκοινωνιῶν, καίτοι παλαιὸν καλὸν ἀτμόπλοιον, ἡ «Ἐσπεράντζα» ὑπῆρχεν ἤδη ἐν τῇ γραμμῇ μεταξὺ Ἀλεξανδρείας Λεμησσοῦ καὶ Λάρνακος. Ἡ τοποθεσία εἶνε τερπνὴ καὶ εὐπρόσοδος. Εἰς τὸ αἴσθημα τῶν Ἄγγλων ἰδίᾳ ἀνάγεται ρωμαντικὸν ἐν τῇ Κυπριακῇ ἱστορίᾳ ἐπεισόδιον. Ἀνέγνων ἐν Λεμησσῷ, ὅτε ἐξενίζετο παρὰ τῷ Διοικητῇ κ. Ρολάιδῳ Μίτσελ, ὅστις τυγχάνει καὶ γυναικάδελφός του, τὸ ὄνομα ὁδοῦ τινος—«ὁδὸς Βλόνδελ» («Blondel Street»)— «Βλόνδελ» ἦτο τὸ ὄνομα τοῦ κιθαρῳδοῦ ὅστις ἀνεκάλυψε τὸν Βασιλικὸν Ριχάρδον Α' ἐντὸς Αὐστριακοῦ τινος φρουρίου καὶ αὐτὸν τὸν Βασιλέα Ριχάρδον (ἐλυμολόγουν τα) ὅτε, κατὰ τὴν πορείαν του πρὸς Σταυροφορίαν, ἐνυμφεύθη ἐν τῷ παρεκκλησίῳ ἐν Λεμησσῷ τὴν μνηστὴν του Βερεγγαρίαν τῆς Ναυάρρας. (Ἐπευφημίαι) Τὸ ἐνδιαφέρον του περὶ τῆς Κύπρου καὶ τῶν Κυπρίων ἤγαγεν αὐτὸν ὥπως ἐπιλάβηται πολλῶν εὐκαιριῶν ἐν τῇ Βουλῇ τῶν Κοινοτήτων ἵνα ἐπισπασηται τὴν προσοχὴν ἐπὶ τὴν νῆσον καὶ τὴν διοίκησιν καὶ τὰς ὑποθέσεις αὐτῆς καὶ ἰδίᾳ ἐπὶ τὴν βλάβην καὶ ἀδικίαν τοῦ φόρου ὃν ὀφείλει τὰ πληρώσῃ αὕτη. (Ἐπευφημίαι) Καὶ ὑπὸ τὴν Βρεττανικὴν κατοχὴν, συνετελέσθησάν τινες βελτιώσεις—καλλίτεραι ὁδοὶ καὶ γέφυραι, σιδηρόδρομος, λιμὴν ἐν Ἀμμοχώστῳ, ἔργα ἀρδευτικὰ, καίτοι μέχρι τοῦδε τὰ ἀποτελέσματα τούτων, ἕνεκα τῆς μερικῆς ξηρασίας καὶ τῆς ἀναφερομένης ἀλμυρᾶς διαποτίσεως, δὲν ἐγένοντο πολὺ ἐπιτυχῆ. Ἡ ἀποψίλωσις τοὐλάχιστον ἀνεστάλη, ἐὰν ἡ ἀναδάσωσις δὲν προώδευσεν ἔτι παραπολύ. Ἐξέφρασε τὴν ἐλπίδα ὅτι μέχρι τέλους ἡ Κύπρος θὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ τῶν δημοσίων τούτων ἔργων, καὶ, εἰ καὶ διαφέρετο ἄκρως πρὸς τὴν οἰκονομικὴν πολιτικὴν τοῦ κ. Σάμπερλαιν, ἀνωμολογεῖ ὅτι οὗτος ὡς Ὑπουργὸς τῶν Ἀποικιῶν ἔπραξεν ὅ,τι ἠδύνατο ὅπως βοηθήσῃ τὴν Κύπρον διὰ δανείου παραχωρηθέντος ἐπὶ χαμηλῷ τόκῳ ἐπὶ τῆς Βρεττανικῆς πίστεως, ὡς, ἄλλως, ἔπραξε καὶ ὁ διάδοχος του κ. Λύττελτων, καταστήσας σταθερὰ αὐτὶ κυμαινομένων τὰ ἐπιδόματα, (Grants-in aid) (ἄκουσον ἄκουσον) Μέγα πρόσκομμα κατὰ πάσης πάσης προόδου καὶ εὐημερίας τῆς νήσου, εἶνε Φόρος πληρωτέος κατὰ τὴν Σύμβασιν τοῦ 1878, Σύμβασιν ἣν ἐποιήσατο ἡ Ἀγγλία καὶ οὐχὶ οἱ Κύπριοι πρὸς σκοπούς αὐτοκρατορικούς— μίαν ἀγοραπωλησίαν, ἀλλὰ κακὴν ἀγοραπωλησίαν—(ἄκουσον, ἄκουσον)—καὶ οὗτινος τὸ προϊὸν, καίτοι ἀποστραγγιζόμενον ἐκ τῆς νήσου, παρατρέπεται εἰς ἄλλους σκοποὺς ἢ τοὺς τῆς Συμβάσεως δυνάμει τῆς ὁποίας πληρώνεται ὀνόματι μόνον πρὸς τὴν Τουρκίαν, πράγματι δὲ εἰς τὴν Γαλλίαν. Ὁ Φόρος οὗτος ἔδει νὰ μετατραπῇ ἢ καταργηθῇ, διότι ἀπωβαίνει ἐμπόδιον κατὰ τῆς ἐνεργητικότητος τῆς ἐπιχειρηματικότητος καὶ τῆς φιλοπονίας τῶν Κυπρίων, καὶ διαρκὴς πηγὴ δυσφόρου καὶ δυσαρεσκείας, ἃς καὶ ἀγαθὴ διοίκησις ἀδυνατεῖ νὰ καταπολεμήσῃ. Νῦν θὰ ἀκούσωσι περὶ τῶν πραγμάτων παρὰ ὑψηλῆς καὶ τὰ μάλιστα ἱκανῆς αὐθεντίας, ἐξ αὐτῆς τῆς Κύπρου, ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Διδάκτορος Σώζου, ὃν ἔχει τὴν ὑψίστην εὐχαρίστησιν ὅτι παρουσιάζει πρὸς τὰ μέλη τοῦ Λονδινείου Ἐμπορικοῦ Ἐπιμελητηρίου, ὅπερ, εἶνε βέβαιος, θὰ δεξιώσηται αὐτὸν ἐγκαρδίως (Ἐπευφημίαι).

Ὁ **Διδάκτωρ Σῶζος** ἐν τῇ ῥύμῃ τῆς ἀγορεύσεώς του ἐξέθηκε τοὺς λογοις τῆς ἀπογοητεύσεως ἣν συναισθάνονται οἱ Κύπριοι, διότι αἱ μεγάλαι προσδοκίαι, ἃς ἔσχον πρὸ 28 ἐτῶν, ὅτε τὸ πρῶτον ἡ νῆσος κατελαμβάνετο ὑπὸ τῆς Μ. Βρεττανίας, δὲν ἐπραγματώθησαν.

Τὸ κύριον πρόσκομμα ὅπερ ἀνέστειλε πᾶσαν ἀνάπτυξιν, πᾶσαν πρόοδον ἐν Κύπρῳ καὶ ὅπερ ἐδέσμευσε τὰς χεῖρας τῶν Κυπρίων, τὸ μόνον πρόσκομμα ὅπερ παρεκώλυσε τὴν Ἀγγλίαν ὅπως ἐκπληρώσῃ τὸ καθῆκον αὐτῆς πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς Κύπρου, ἐγένετο ὁ οὑτωσεὶ καλυόμενος Τουρκικὸς Φόρος, ὃν ἀνέλαβεν ἡ Ἀγγλία ὅπως πληρώνῃ πρὸς τὴν Πύλην συμφώνως πρὸς τὸ παράρτημα τῆς Συμβάσεως περὶ Ἀμυντικῆς Συμμαχίας μεταξὺ τῆς Μ. Βρεττανίας καὶ τῆς Τουρκίας. Τοῦτο λέγει: «**Ἡ Ἀγγλία θὰ πληρώνῃ πρὸς τὴν Πύλην οἱονδήποτε εἶνε τὸ ἐνεστὸς περίσσευμα τῶν ἐσόδων ὑπὲρ τὰ ἔξοδα ἐν τῇ νήσῳ,**» καὶ τὸ ποσὸν τοῦτο ὡρίσθη ἐν τέλει, μετὰ διαπραγματεύσεως, εἰς £ 92, 799, συμπεριλαμβανομένων σμικρῶν τινῶν κονδυλίων ἀναφερομένων εἰς τὴν πρόσοδον ἀπὸ τῶν γαιῶν τοῦ Κράτους, φαρικῶν τελῶν, ἐνῷ ὡρίσθησαν αἱ ἐτήσιαι πρόσοδοι τῆς νήσου ὑπὸ τὴν Τουρκίαν εἰς £ 130, 000 καὶ ὑπεχρεοῦτο «νὰ δαπανᾷ τὸ αὐξόμενον περίσσευμα πρὸς βελτίωσιν τῆς νήσου,» συμφώνως πρὸς τὸ τηλεγράφημα τοῦ ἐπὶ τῶν

Ἐξωτερικῶν Ὑπουργοῦ πρὸς τὸν Σὶρ Ἐρρῖκον Λαϋάρδον, χρονολογούμενον ἀπὸ τῆς 30 Μαΐου 1878. Καίτοι ἡ Ἀγγλία εἰσπράττει ἤδη ἐν Κύπρῳ £ 210,000 ἐτησίως, ἤτοι ₺ 80.000 πλεῖον ἢ ὅσας συνήθιζε νὰ εἰσπράττῃ ἡ Τουρκία, αὐτὴ οὐ μόνον ἀρνεῖται νὰ δαπανᾷ τὸ ποσὸν τοῦτο πρὸς βελτιώσεις τῆς Κύπρου ὡς ἀνέλαβε νὰ πράττῃ, ἀλλὰ καὶ ἐχρησιμοποίησε πράγματι τὸ πλεονάζον ποσὸν πρὸς πληρωμὴν τῶν ὑποχρεώσεών της πρὸς τὴν Τουρκίαν. Ὁ λαὸς τῆς Κύπρου, καὶ ἰδίᾳ ὁ γεωργικὸς πληθυσμός, ὃν ἀποτελοῦσιν οἱ πλεῖστοι τῶν Κυπρίων, διατελοῦσιν ἐν πενίᾳ ἄνευ καλλιτέρων ἐπὶ τὸ μέλλον ἐλπίδων, ἐφόσον ἀναγκάζονται νὰ τελῶσι φόρους τόσον βαρεῖς καὶ ἐφόσον οἱ φόροι οὗτοι δὲν διατίθενται πρὸς βελτίωσιν τῆς καταστάσεως αὐτῶν.

***

Η ΓΕΩΡΓΙΑ

Ἡ γεωργία, ἐξ ἧς προέρχονται οἱ κυριώτατοι οἰκονομικοὶ πόροι τῆς νήσου, διατελεῖ ἔτι ἐν ἄγαν ὀπισθοδρομικῇ καταστάσει· ὑπάρχει ἔτι ἐν χρήσει τὸ Ἡσιόδειον ἄροτρον καὶ ἄλλα ἀρχέγονα ἐργαλεῖα, ἐνῷ παντοῦ ἄλλοθι τὰ τελευταῖα σημερινὰ ἐργαλεῖα καὶ αἱ μηχαναὶ εἰσήχθησαν πρὸς βελτίωσιν τῆς καλλιεργείας καὶ τῆς παραγωγῆς δημητριακῶν. Ἡ μέση ἐτησία παραγωγὴ σίτου καὶ κριθῆς κατὰ τὰ πέντε ἔτη 1900—1904 ἀνῆλθεν εἰς 1 1/2 ἑκατομμύριον ἐκ τοῦ πρώτου καὶ 2 1/2 ἑκατομ. κοιλὰ ἐκ τῆς δευτέρας· τὰ ποσὰ ταῦτα παρήχθησαν μόνον διὰ τῆς καλλιεργείας ἑνὸς ἑκατομμυρίου ἄκρων γῆς, καί, ἂν αἱ 300,000 ἄκρα, ἅτινα ὑπάρχουσι σήμερον νεκρά, ἐκαλλιεργοῦντο, τοῦτο θ' ἀπέβαινε πρὸς τὸ συμφέρον τῆς Κύπρου καὶ τῆς Κυβερνήσεως ἥτις λαμβάνει τὴν δεκάτην. Ἐξάγονται 800,000 κοιλὰ κριθῆς, ἧς μέρος ἔρχεται εἰς τὴν χώραν ταύτην (Ἀγγλία), ἐνῷ θὰ ἦτο εὐκολώτατον διὰ μικρᾶς βοηθείας νὰ ἐξάγηται εἰς Ἀγγλίαν πολλῷ μείζων ποσότης.

***

ΒΑΜΒΑΞ

Ὁ Βάμβαξ ἦτο ἐν τῶν κυριωδῶν προϊόντων τῆς Κύπρου πρὸς τῆς παρούσης κατοχῆς τῆς νήσου· συνηθίζετο νὰ καλλιεργῆται καθ' ἅπασαν τὴν νῆσον, καὶ ἡ ἐξαγωγὴ τοῦ ἀξιολόγου τούτου προϊόντος κατὰ τοὺς ἐνετικοὺς χρόνους ἀνῆλθεν εἰς 3,000,000 χιλιογραμμα. Νῦν ἡ ἐξαγωγὴ ἀνέρχεται μόνον εἰς 200,000 χιλιόγρ. Εἰς τὰς Ἀγγλικὰς προξενικὰς ἐκθέσεις τοῦ 1864 ἀνεγράφετο ὅτι ἡ Κύπρος ἐξῆγεν ἀξίας £ 164,000, ἐνῷ σήμερον ἐξάγει μικρὰν μόνον ποσότητα ἀξίας £ 4,000. Πολλάκις ἐλέχθη ὅτι μεγάλη θὰ ἦτο ὠφέλεια διὰ τὴν Ἀγγλίαν ἐὰν ἠδύνατο νὰ παράγῃ βάμβακα ἔντισι τῶν ἐξαρτήσεων αὐτῆς. Ἐμπειρογνώμων εἶχε σταλῇ εἰς Κύπρον πρό τινων ἐτῶν ἵνα ἐρευνήσῃ, ἂν δὲν ἠδύνατο νὰ παράγηται βάμβαξ ἐν Κύπρῳ· συνέταξεν οὗτος εὐνοϊκωτάτην Ἔκθεσιν, ἀλλ' οὐδὲν ἔτι ἐγένετο. Ἐὰν παρείχοντο βραβεῖα παρὰ τῆς Βρεττ. Κυβερνήσεως πρὸς μικροὺς καλλιεργητὰς διὰ τὴν παραγωγὴν τοῦ πολυτίμου τούτου ὑλικοῦ, καί, ἂν ἐνθάρρυνσίς τις παρείχετο, εἶναι βεβαίως ὅτι ἡ Κύπρος θὰ ἠδύνατο νὰ παράγῃ βάμβακα ἴσης πρὸς τὸν Ἀμερικανικὸν ἀξίας, καὶ τότε θὰ ἐλύετο οὕτω τὸ ζωτικώτατον ζήτημα. «Ποῦ δύναται να εὑρεθῇ βάμβαξ;»

***

ΟΙΝΟΣ

Ἡ οἰνοβιομηχανία ἓν τῇ αὐτῇ ὑπάρχει ἀρχεγόνῳ καταστάσει· οὐδὲν ἔτι ἐγένετο πρὸς βελτίωσιν τῆς ποιότητος τοῦ ἐνδιαφέροντος τούτου κλάδου ἐμπορίας ὑπὸ τῆς Αὐτοκρατορ. Πολιτείας· ὅ,τι ἐγένετο ὀφείλεται παντελῶς εἰς τὴν πρωτοβουλίαν ἀτόμων ἰδιωτικῶν, Ἔγγλων τε καὶ Κυπρίων. Συνήθιζον ἐξάγωσιν ἐτησίως κουμμανδορίαν ἀξίας £ 7,000 ἐνῷ τώρα ἐξάγουσι μόνον £ 2,000 Ἐνῷ κοινὸν μέλαν αἷμα ἐξῆγον ἀξίας £ 50,000, σήμερον ἐξάγουσι μόνον £ 27,000. Ἐλαχίστη ποσότης ἔρχεται εἰς Ἀγγλίαν, ἐνῷ ἡ Κύπρος ἔδει πράγματι νὰ εἶναι οἰναποθήκη τῆς Ἀγγλίας, Τὰ ὀπωροφόρα δένδρα πάσχουσιν ὑπὸ διαφόρων νόσων καὶ ἠδύναντο οὗτοι νὰ ἰαθῶσιν ἢ περισταλῶσιν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, ὡς ἐν ἄλλαις χώραις. Τὸ Γεωργικὸν Τμῆμα, ὅπερ θὰ ἦτο εὐεργετικώτατον εἰς τὴν χώραν, ἔτυχε μικρᾶς προσοχῆς καὶ τὸ ἀπαιτούμενον μικρὸν ποσὸν πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ Τμήματος τούτου παρέχεται καθ' ὁλοκληρίαν σχεδὸν ἀπὸ εἰδικῶν Ταμείων συντελομένων παρὰ τοῦ λαοῦ καὶ οὐχὶ ἀπὸ τῶν ταμείων τῶν γενικῶν προσόδων.

Δὲν ὑπάρχει κυβερνητικὴ ἀγροτικὴ ἀστυνομία ἐν τοῖς ἀγρτικοῖς διαμερίσμασιν ἵνα προστατεύῃ τὴν ἰδιοκτησίαν τῶν κατοίκων, καὶ κατ' ἀκολουθίαν ὁ λαὸς ἀναγκάζεται νὰ φυλάττῃ περὶ ἑκτάκτου πληρωμῆς τοιούτων ὑπαλλήλων ἀπὸ τοῦ βαλαντίου του. Προσέτι, ἡ ἀγροτικὴ ἰατρικὴ ὑπηρεσία εἶνε ἀνεπαρκεστάτη, καὶ ὡς τοιαύτη ἔτι, πληρώνεται ἀπὸ ἐκτάκτου φόρου εἰσπρατομένου ἀπὸ τοῦ λαοῦ.

***

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ

Ὀλίγα δημόσια ἔργα πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν πόρων τῆς νήσου κατεσκευάσθησαν· οἱ κυριώτεροι λιμένες παραμένουσιν ἔτι ἐν τῇ φυσικῇ αὐτῶν καταστάσει. Ἐλάχιστα ὁδοὶ ὑπάρχουσι πρὸς συγκοινωνίαν μεταξὺ τῶν χωρίων, καὶ αὐταὶ κατεσκευάσθησαν καὶ διατηροῦνται διὰ καταναγκαστικῆς ἐργασίας τῶν κατοίκων. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι δημόσιά τινα ἔργα κατεσκευάσθησαν ἐσχάτως ἐν τῇ νήσῳ οἷα τὰ δοκιμαστικὰ ἀρδευτικὰ ἔργα, σιδηρόδρομος μεταξὺ Λευκωσίας καὶ Ἀμμοχώστου ὡς καὶ ὁ λιμὴν Ἀμμοχώστου δι' ἑκτάκτου δανείου παρὰ τοῦ Ἀγγλικοῦ Θησαυροφυλακίου, ἀτυχῶς ὅμως ἡ κατασκευὴ τῶν ἔργων τούτων κατεδείχθη ἀνωφελὴς εἰς τὴν νῆσον, ἐπειδὴ ἦτο πρόδηλον ὅτι τὰ ἀρδευτικὰ ἔργα δὲν ἐπέτυχον καὶ αἱ πρόοδοι τοῦ σιδηροδρόμου οὐδέποτε θὰ ἐπαρκέσωσιν εἰς τὴν πληρωμὴν καὶ αὐτῶν τῶν ἐνιαυσίων δαπανῶν τῆς ὑπηρεσίας αἵτινες ἀνέρχονται εἰς ₺ 10,000 Ὁ Κυπριακὸς προϋπολογισμὸς ἔδειξε σιδηροδρομικὰς δαπάνας £ 10,000 καὶ προσόδους ₺ 3,500. Ὁ τόκος καὶ τὸ χρεωλύσιον τοῦ δανείου τούτου ἀνερχόμενα εἰς £ 13,157 ὑπερέβαινον τοι προϋπολογισμὸν τῆς Κύπρου, καί, λυπηρὸν εἰπεῖν, ὅτι τὰ ἔργα ταῦτα ἀντὶ νὰ γένωνται ὄφελος, ὡς ἦτο ὁ σκοπὸς καὶ ἡ τάσις τῆς Κυπριακῆς Κυβερνήσεως, ἦτις γενναιοφρόνως παρεχώρησε τὸ δάνειον πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, συνεπηγάγοντο πρόσθετον βάρος εἰς τὴν φορολογίαν τῶν Κυπρίων· ὡς τυγχάνει καλῶς γνωστόν, ἡ Κύπρος ὑποχρεοῦται καὶ παρέχει ₺ 2 500 ἐτησίως ἀπὸ ἐκτάκτου ταμείου ἵνα συμπληροῖ τὸ ἔλλειμμα ἀπὸ τῶν ἔργων τούτων.

***

ΕΜΠΟΡΙΑ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Ἡ ἐμπορία εἶναι στάσιμος. Δὲν ἐγένοντο κατάλληλα διαβήματα πρὸς ἐξεύρεσιν νέων ἀγορῶν διὰ τὰ προϊόντα τῆς νήσου, καὶ ἐνῷ αἱ ξέναι Κυβερνήσεις ὡς ἡ Γαλλία, Γερμανία, Αὐστρία, Ἰταλία καὶ αὐτὴ ἡ Τουρκία ἐπέβαλον βαρεῖς δασμοὺς ἐπὶ τῶν ἐκ Κύπρου εἰσαγομένων προϊόντων οὗτινες σχεδὸν ἀπέκλεισαν τὴν ἐξαγωγὴν τῶν ἐμπορευμάτων εἰς τὰς χώρας ταύτας, δὲν ἐγενοντο διαβήματα πρὸς θεραπείαν τῆς τοιαύτης τῶν πραγμάτων καταστάσεως. Ἡ ὁλικὴ ἀξία ἁπάσης τῆς εἰσαγωγῆς, ἐξαιρεμένων τῶν χρηματοδεμάτων, λαμβανομένου τοῦ μέσου ὅρου μιᾶς πενταετίας ὡς ἀνωτέρω, ἦτο ₺ 360,000 καὶ ἡ τῆς ἐξαγωγῆς ₺ 350-000. Ἡ ἀξία τῆς ἐξαγωγῆς εἰς Ἀγγλίαν εἶναι ₺ 111,000 καὶ τῆς εἰσαγωγῆς ἐξ Ἀγγλίας £ 101,000. Ἐὰν ὑπῆρχεν ἄμεσος ἀτμοπλοϊκὴ συγκοινωνία μετὰ τῆς Ἀγγλίας, ἀναμφίβολον εἶναι ὅτι θὰ προήγοντο τὰ συμφέροντα ἀμφοτέρων τῶν χωρῶν. Ἐλάχιστα ὑπάρχουσιν ἐν τῇ νήσῳ βιομηχανίαι, καίτοι, διὰ μικρᾶς βοηθείας παρὰ τῆς Κυβερνήσεως, θὰ ἦτο εὐκολώτατον νὰ ἱδρυθῶσι καλαὶ βιομηχ. ἐργοστάσια. Ἀφοῦ ἔχουσι νῆσον ἥτις παράγει βάμβακα, λίνον, κουκούλια, κάνναβιν καὶ ἄλλα εἴδη, διατί νὰ μὴ ποιῶνται πλείονα χρῆσιν τῶν ὑλικῶν ἄτινα ἡ φύσις τόσῳ δαψιλῶς πορεχώρησε;

***

ΤΟ ΕΠΙΔΟΜΑ

Ὀφείλει εὐαρέστως καὶ εὐγνωμόνως ὁσονδήποτε μικρὰς παραχωρήσεις νὰ ἀποδεχθῇ, ὅτε νῦν ἡ Ἀγγλικὴ Κυβέρνησις ἤρξατο κατὰ βούλησιν τὸ ἀδίκημα ὅπερ προξενεῖτο εἰς τὴν Κύπρον· ὑπέσχετο αὕτη ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς ἔτους νὰ πληρώνῃ ἐτήσιον ἐπίδομα £ 50,000 ἐπὶ τρία ἔτη, καταλείπουσα εἰς μέλλουσαν διαρρύθμισιν τὸ ποσὸν ὅπερ θὰ ἐπληρώνετο ὡς μόνιμον καὶ ὡρισμένον ἐπίδομα. Ἀλλὰ τὸ ποσὸν τοῦτο εἶνε πολὺ μικρὸν ὅπως ἐπαρκέσῃ εἰς τὰς χρείας καὶ τὰς ἀνάγκας τῆς ὑποθέσεως καὶ τῆς Κύπρου Οὐδὲ θὰ προαγάγῃ τοῦτο οὐσιωδῶς ἡ ἐπαρκῶς τὴν ὑλικὴν καὶ ἠθικὴν κατάστασιν τῆς νήσου, ἐπειδή, ὡς εἶναι γνωστόν, ἡ Ἀγγλία μέχρι τοῦδε παρεῖχεν ἐπίδομα ₺ 32,000 καὶ τὸ ὑπολειπόμενον ποσὸν ἐκ ₺ 18,000 ἀπαιτεῖται ὅπως συμπληροῖ τὸ ἔλλειμα ὅπερ προέρχεται ἐκ τῶν ζημιῶν ἃς ἄρτι κατασκευασθέντων δημοσίων ἔργων, ὡς ἐξηγήσατο πρότερον. Διὰ τοὺς λόγους τούτους ὁλόκληρος ὁ φόρος πρέπει νὰ σιζητηθῇ καὶ ἡ πτωχὴ Κύπρος ἀναλόγως νὰ βοηθηθῇ. Ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα τῆς Μ. Βρεττανίας διακυβεύεται ἐν τῇ ὑποθέσει ταύτῃ. Ἡ Κύπρος γεωγραφικῶς κατέχει προέχουσαν θέσιν ἐν Ἀνατολῇ περιζώνεται ὑπὸ παλαιῶν ἐθνῶν ἅτινα ἀτενίζουσιν αὐτὴν ἐπιστικῶς, καὶ δὲν θὰ ἦτο ὑπὲρ τῆς πρὸς τὴν Ἀγγλίαν ἐμπιστοσύνης, ὅτι χώρα ὑπὸ τὴν κατοχὴν αὐτῆς παραμένει ἐν ἀπορῳ ἡμιλιμώδη καταστάσει, ὑπ' οὐδὲ ἀφεῖς καὶ πολὺ τοῦ ὀφθαλμοῦ αὐτῶν τῶν περιέργων, μᾶλλον ἢ ἦτον πεπολιτισμένων. (Παρατεταμένα χειροκροτήματα)

Ὁ ΠΡΟΕΔΡΟΣ λέγει ὅτι ἡ ἀπορρεύσις τοῦ Διδάκτορος Σωζου ὑπῆρξε τὰ μάλιστα ἐξαίρετος καὶ γενικῶς ἀναφωνεῖ πρὸς αὐτήν· Ἡ Κύπρος πρέπει νὰ ἀποκατασταθῇ πάλιν μεγάλη Βιμβακοπαραγωγος διὰ τὴν Αὐτοκρατορίαν. Ἀλλ' ὑπό τινας ἐπόψεις φρονεῖ ὅτι ὑπετίμησεν ὁ Διδάκτωρ Σῶζος τὰς γενομένας προόδους ἐν Κύπρῳ ὑπὸ τὴν Βρεττανικὴν διοίκησιν Πρὸς τοῖς εἰρημένοις ὑπ' αὐτοῦ πρότερον, λέγει ὅτι ὁ πληθυσμὸς ηὐξήθη ἐντὸς 20 ἐτῶν περὶ τὰ 30 ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν· ἡ φορολογία εἶναι ὡρισμένη καὶ ἐξίσου διαιρεμένη, καὶ δὲν ὑπάρχουσι καταναγκαστικαὶ εἰσφοραὶ ἡ δαπανηρὰ ὑποχρεωτικὴ στρατιωτικὴ ὑπηρεσία· ἡ τομισματικὴ κυκλοφορία μετερρυθμίσθη ἡ δικαιοσύνη κατέστη προσιτὴ αἱ φυλακαὶ κάλλιον διευθύνονται· ἡ ἀστυνομία, Ἕλληνες καὶ Τοῦρκοι, εἶνε λαμπροὶ ἄνδρες, καὶ τὸ ἀπόσπασμα αὐτῆς ὑπὸ τὸν Συνταγματάρχην Κέρσω, πολὺ ἐξετιμήθη ἐν Ἀγγλίᾳ κατὰ τὸν Ἰωβιλαῖον· ἡ ἀπὸ τῶν ἀκρίδων πληγὴ περιεστάλη· Γεωργικὸν Τμῆμα ἱδρύθη, προκυμαῖαι καὶ κυματοθραῦσται κατεσκευασθησαν ὅπου τούτων ὑπῆρχε μεγαλειτέρα ἀνάγκη, ὡς ἐν Λάρνακι καὶ ἐν Λεμησσῷ· Ταμιευτήριον συνέστη, ἐφ' ᾧ, ὡς πυλέδρας τῆς Βρεττανικῆς Νομικῆς Ἐπιτροπείας πρὸς ἐποπτείαν τῶν Ταμιευτηρίων χαίρει μεγάλως. Ὑπάρχει ἤδη ἐλπὶς ἐδρύσεως ἀναγκαιοτάτης γεωργικῆς τραπέζης· εἰ δὲ καὶ οὐδεμία τούτων καὶ ἄλλων μεταρρυθμίσεως ἐνε τελεία ἡ σχεδὸν τελεία, ἐπὶ παραδείγματος, ἡ παιδεία, κινεῖται ὅμως καὶ, ὡς ἀληθὴς παιδεία, κινεῖται ἴσως ταχέως ὡς καὶ ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ (γέλωτες). Αἱ Κυπριακαὶ ἄμπελοι καὶ οἱ οἶνοι καὶ ἡ βιομηχανία τοῦ κονιὰκ καλῶς ἀντιπροσωπεύονται ἐν τῇ συνελεύσει διὰ τοῦ φίλου του κ. Οὐ. Χ. Σάπλιν, ὃν θὰ ἐπεθύμουν ν' ἀκούσωσι καὶ οὗτος οὗτος ἔπραξε κατὰ δυναμιν ὅπως ἐξεύρῃ ἀγορὰν διὰ τὰς σταφυλὰς καὶ τοὺς οἴνους τῆς Κύπρου. Τὰ Κυπριακὰ κεράτια εἶνε ἡ βάσις τῆς τροφῆς τῶν ποδῶν ἡμετέρου Θρυλλίου βοῶν καὶ ἄλλων κτηνοτροφικῶν ὑλῶν. Θὰ ἠδύνατο μεγαλοφώνως νὰ ὁμιλήσῃ ὡσαύτως, ἐκ πρασωπικῆς πείρας, περὶ τῶν τῆς Κύπρου κατ' οἶκον ὑφαινομένων ὑφασμάτων, ἐιδυμασιῶν τῶν Κυπριακῶν σιγαρέττων, ἅτινα πάντοτε καπνίζει. (ἄκουσον, ἄκουσον) Θεωρεῖ τὴν Κύπρον ὡς γόνιμον πεδίον πρὸς διάθεσιν κεφαλαίων καὶ θεσφεῖ ἐξησφαλισμένην τὴν ἐπερχομένην ἀναγέννησιν καὶ εὐημερίαν αὐτῆς·—καί, τοὐλάχιστον, τὸ πλεῖστον τοῦ ἐμπορίου της καὶ τῶν φορτώσεών της.—ἐξαιρουμένων τῶν πλοίων πρὸς καὶ ἀπὸ τῶν λιμένων Βηρυτοῦ καὶ τῆς ἄλλης Συρίας, εἶναι μετὰ τῆς Βρεττανίας καὶ τῶν ἐξαρτήσεών της καὶ εἰς Βρεττανικὰ σκάφη—ἐφάπαξ, χαίρων λέγει, ὅτι ἡ Γερμανία οὐδαμοῦ ὑπάρχει. (Γέλωτες καὶ χειροκροτήματα). Αἱ συμπάθειαι πάντων φέρονται πρὸς τὴν μεγάλην Ἑλληνικὴν φυλὴν ἧς ὁ Διδάκτωρ Σῶζος εἶναι ἄξιος καὶ ἱκανὸς ἀντιπρόσωπος. Ἀρχαῖος Ἕλλην φιλόσοφος εἶπεν ὅτι θὰ προύτιμα νὰ ἐρωτῶσι διατί δὲν ὑπάρχει ἄγαλμά του ἢ διατί ὑπάρχει. (Γέλωτες) Ὁ Δάκτωρ Σῶζος δὲν εἶχεν ἀνάγκην τοιούτου μνημείου, διότι τὸ ἔργον του ὑπὲρ τῶν συμπολιτῶν του θὰ ἐπιζήσῃ εἰς αὐτοὺς καὶ, ἐνῷ ὁμιλεῖ περὶ τῶν πτωχῶν Κυπρίων, οὓς πάντες ἐπιθυμοῦσι νὰ βοηθήσωσι, τοὺς πτωχοτάτους ἔχουσιν οἱ Ἄγγλοι ἐν τῇ ἑαυτῶν χώρᾳ, καί, ἴσως, εἰς ἀμφοτέρας τὰς χώρας, θὰ ἦτο καλὸν νὰ διαμορφώσωσιν τὴν δημοσίαν πολιτείαν οὕτως ὥστε ἐν καιρῷ τὰ πραγματοποιήσωσιν ὅτι ἄλλοι ἀρχαῖοι Ἕλληνες τὸ σπουδαῖον ἐπίτευγμα τῆς ἰσότητος ἐνώπιον τοῦ νόμου· Πολιτεία εἰ ἀπαντᾶ ἐν ἡμῖν δὲν εἶναι πολὺ πλουσίοις, ἀλλ' οἱ πτωχοὶ πολὺ πτωχοί.» (Χειροκροτήματα).

Ὁ κος ΟΥ. Χ ΣΑΠΛΙΝ λέγει ὅτι χαίρει συναινῶν τὰς παρατηρήσεις τοῦ Σὶρ Ἀρθούρου Ρώλλιτ περὶ τῆς ἐνεστώσης καταστάσεως τῆς χώρας, ὡς πρὸς τὸν ἰσχυρισμὸν ὅτι ἡ Ἀγγλία οὐδὲν ἐπραξεν ἐν Κύπρῳ Ἐν προσφάτῳ ἐκθέσει πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, ἣν δὲν ὑπάρχει λόγος ὅπως ἀμφισβητήσῃ τις, ἀναγράφεται ὅτι ἅτε εἰσηλθομεν εἰς τὴν νῆσον τῷ 1878 ἀδοὶ πραγματικῶς δὲν ὑπῆρχον, ἐνῷ τώρα ὑπάρχουσιν 600 μιλλίων τοιαῦται. Τοῦτο σημαίνει ὅτι ἤδη εἶναι δυνατὸν εἰς τοὺς χωρικοὺς ὅπως διαθέτωσι τὰ προϊόντα των καὶ ἐπικοινωνῶσι πρὸς ἀλλήλας. Ὑπάρχουσιν ἤδη 24,000 μαθηταὶ ἐν τοῖς σχολείοις παραβαλλομένοι πρὸς 6,000 τῷ 1881. Εἶνε βέβαιος ὅτι ἡ ἐκπαίδευσις εἶνε πολὺ κακῶς ἐλλιπὴς μεταξὺ τῶν ἐμπλουτούντων τῆς Κύπρου, διότι πολὺ ἀποστρέφονται τοῦ νὰ ποιήσωσι οἱονδήποτε διάβημα ὅπως μεταβάλλωσι τι ὅπερ ἐγένετο ἐπὶ γενεὰς πρότερον. Ὅτε εἶδον τὰς ἀμπέλους των καταστρεφομένας ὑπὸ νόσου, καὶ τὸ φάρμακον ἐκομίσθη μέχρι τῶν χειρῶν αὐτῶν, μετὰ μεγίστης δυσκολίας κατωρθώθη ὅπως χρησιποιήσωσιν αὐτό, ἐνῷ πάλιν πρὸς τὰς μεθόδους τῆς κατεργασίας τοῦ οἴνου πολὺ δυσκόλως κινοῦνται. Ἡ Κ. Βρεττανία ἠδύνατο μεγάλως νὰ φροντίσῃ διὰ βελτιωμένην οἰνοβιομηχανίαν, ἀλλὰ δὲν ἔχει τὰ ἀναγκαιοῦντα χρήματα. Ὡς πρὸς τὴν ἐκπαίδευσιν ὡς καὶ πάσης ἄλλης ἰδιωτικῆς καὶ παιδαγωγήσεως τῶν λαῶν του, διατηρεῖ μέγα ἐμπόδιον καὶ αὐτὴν εἶνε ὅτι οἱ χωρικοὶ ἐπιμένουσιν εἰς τὸ δικαίωμα τῶν ὅπως βόσκωνται τὰ πρόβατά των, καὶ ἡ αὐτὴ ἀντίστασις των κατὰ τῆς ἐπεμβάσεως εἰς τὰ ἀρχαῖα δικαιώματα, ὡς φρονεῖ, μεγάλως συνετέλεσεν εἰς τὴν ἀποτυχίαν τῶν ἀρδευτικῶν ἔργων. (Ἄκουσον, ἄκουσον).

Ὁ Κος Πιερπόιντ ἐν τῇ ῥύμῃ τοῦ λόγου ἐξέθηκε τὴν ἱστορίαν τοῦ φόρου, ὃν κατεδίκασεν. Εἶνε πλεῖον τοῦ σάβαρου τὸ λέγειν ὅτι δὲν ἔχουσι χρήματα, ἐνῷ ἔχουσι τὴν συσσώρευσιν τοῦ ἰσοζυγίου τῶν £ 11,000, ἥτις ἤδη ἀνέρχεται περίπου εἰς £ 300,000. Ἐκ χυσι συσσωρευμένα ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ £ 300,000 καὶ δαπανίζουσιν εἰς τοὺς Κυπρίους £ 60,000 δι' ἀρδευτικὰ ἔργα. Πολλὰ ὑπάρχουσι πράγματα ἅτινα γένωνται, συμπεριλαμβανομένης τῆς βαμβακοφυτείας. Ὁ λιμὴν ἐν Ἀμμοχώστῳ ἐβελτιώθη, ἀλλ' εἶνε μικρός τις, μόνον, καὶ ἀναμένεται ὅπως γένηται εὐρὺς λιμήν. Πρέπει ὡσαύτως νὰ ἔχωσι καταλληλον ἀτμοπλοϊκὴν γραμμὴν βοηθουμένην παρὰ τῆς Κυβερνήσεως (Ἐπευφημίαι).

Ὁ Κος ΒΟΥΛΓΑΡΙΝ ἔχει τὴν γνώμην, ὅτι, καίτοι δυνατὸν τὸ παρελθὸν ἔτι χρόνους τινὰς μέχρι τέλους ἡ Ἀγγλία θὰ ἀποδώσῃ δικαιοσύνην εἰς τοὺς Κυπρίους.

Ὁ Κος ΜΑΡΤΙΝΟΣ ΔΗΛ προέτεινεν ὅπως ψηφισθῶσιν ἐγκάρδιοι εὐχαριστίαι πρὸς τὸν Διδάκτορα Σῶζον διὰ τὴν ἀγόρευσίν του, καὶ ἡ πρότασις ὑπεστηρίχθη παρὰ τοῦ κ. Ρ. Σ. Φρωΐζερ καὶ ἐγένετο μετὰ βοῆς.

Ὁ Δρ ΣΩΖΟΣ (ὅστις εἶχε προσκληθῇ διὰ τοῦ Σὶρ Ἄχιβ. Ρώλλιτ εἰς ἀποδοχὴν γευματίσεως παρὰ τοῦ Λόρδου Δημάρχου καὶ τῆς Λαίδης αὐτοῦ εἰς τὸ Μαισιὸν Χαους πρὸς συνάντησιν τῶν πλουσίων τοῦ Διεθνοῦς Κοινοβουλευτικοῦ Συνεδρίου) ἐξέφρασε τὴν εὐγνωμοσύνην του διὰ τὴν εὐμενῆ δεξίωσιν ἣν παρέσχεν οὗτῳ, καὶ ἡ συνεδρίασις ἐλύθη.

ΣΦΑΙΡΙΣΤΗΡΙΟΝ

μεταχειρισμένον ποδηλατικὸν ἐργοστάσιον «HYACINTHE» ἐν καλῇ καταστάσει πωλεῖται ἀντὶ συμφερούσης τιμῆς. Πληροφορεῖται παρ' ἡμῖν.

ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΦΥΛΑΞ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

Ὅροι συνδρομῆς.

Ἡ συνδρομὴ εἶνε προπληρωτέα ὑποχρεωτική.

Ἐτησία ἐν Κύπρῳ	Σιλ.	10
Ἑξάμηνος	»	5
Ἐτησία ἐν τῷ ξωτερικῷ	»	12
Ἑξάμηνος	»	7

Οἱ λαμβάνοντες τὸν «Κυπριακὸν Φύλακα», μετὰ τοῦ Περιοδικοῦ «Ζήνων» θὰ καταβάλλωσι συνδρομὴν προπληρωτέαν ὑποχρεωτικήν.

Ἐτησίαν ἐν Κύπρῳ	Σελ.	14
Ἑξάμηνον	»	8
Ἐτησία ἐν τῷ ἐξωτερικῷ	»	16
Ἑξάμηνον	»	9

Αἱ τιμαὶ καταχωρίσεων, πλὴν τῶν νενομισμένων, ὁρίζονται δι' ἰδιαιτέρους συμφώνους.

ΤΥΠΟΙΣ «ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ»

ΕΦΡΑΙΜ Κ. ΠΕΤΡΙΔΟΥ καὶ Σίας.